

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8

โดย
นางสาววาสนา สีแดง

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา แผนก ข ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2562

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา แผนก ข ระดับปริญญาโท
ภาควิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2562
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

SCHOOL-BASED MANAGEMENT OF HUAYKRAJAOPITTYAKOM SCHOOL UNDER
THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 8

A Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Education (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

Department of Educational Administration

Graduate School, Silpakorn University

Academic Year 2019

Copyright of Graduate School, Silpakorn University

หัวข้อ	การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม
	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8
โดย	วาสนา สีแดง
สาขาวิชา	การบริหารการศึกษา แผน ข ระดับปริญญามหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นุชนรา รัตนศิริระประภา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

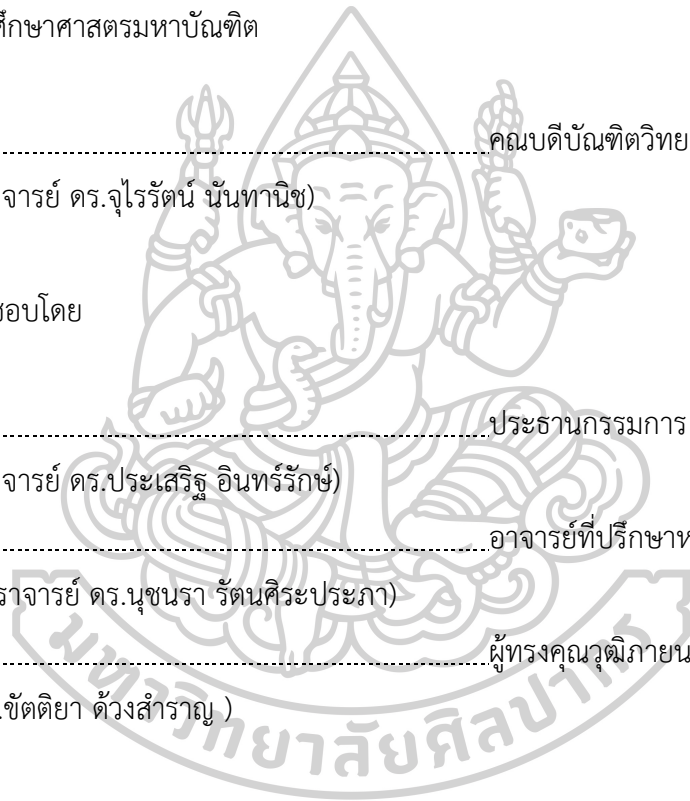
..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.จุไรรัตน์ นันทานิช)

พิจารณาเห็นชอบโดย

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นุชนรา รัตนศิริระประภา)

..... ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
(อาจารย์ ดร.ชัตติยา ด้วงสำราญ)

57252356 : การบริหารการศึกษา แผน ข ระดับปริญญาโทฉบับชุด

คำสำคัญ : การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

นางสาว วาสนา สีแดง: การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นุชนรา รัตนศิริประภา

การวิจัยครั้งนี้วัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 และ 2) แนวทางการส่งเสริมการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 เพื่อจำแนกข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ประชากร คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน ครู คณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จำนวน 36 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็น และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1. การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 3 ด้าน และ อยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ด้าน โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ หลักการบริหารตนเอง หลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้ประชาชน หลักการกระจายอำนาจ หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล และ หลักการมีส่วนร่วม 2. แนวทางในการส่งเสริมการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 มี 5 แนวทาง ดังนี้ 1) ด้านหลักการกระจายอำนาจ ควรมีการส่งเสริมเรื่องการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากกระทรวงและส่วนกลางไปยังสถานศึกษาให้มากที่สุด โดยมีความเชื่อว่า โรงเรียนเป็นหน่วยปฏิบัติการที่สำคัญในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการศึกษา จึงควรมีอำนาจมีอิสระในการตัดสินใจดำเนินการ 2) ด้านหลักการมีส่วนร่วม ควรมีการส่งเสริมเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการบริหาร ตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาทั้งครู ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ตัวแทนศิษย์เก่า และตัวแทนนักเรียนมากกว่านี้ 3) ด้านหลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้ ควรมีการส่งเสริมเรื่องการจัดการศึกษาโดยส่วนกลางเริ่มมีข้อจำกัด เมื่อประชากรเพิ่มมากขึ้น ความเจริญต่าง ๆ รุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว เกิดความล่าช้าและไม่ตอบสนองความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง จึงต้องมีการคืนอำนาจให้ท้องถิ่นและประชาชนได้จัดการศึกษาเองอีกครั้ง 4) ด้านหลักการบริหารตนเอง ควรส่งเสริมเรื่องระบบการศึกษาทั่วไป มักจะกำหนดให้โรงเรียนเป็นหน่วยปฏิบัติการตามนโยบายของส่วนกลาง โรงเรียนไม่มีอำนาจอย่างแท้จริง สำหรับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้นทำได้หลายวิธี และ 5) ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล ควรส่งเสริมให้ส่วนกลางมีหน้าที่กำหนดนโยบายและควบคุมมาตรฐาน มีองค์กรอิสระทำหน้าที่ตรวจสอบการศึกษาเพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐานเป็นไปตามนโยบายของชาติ

57252356 : Major (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

Keyword : SCHOOL- BASED MANAGEMENT

MISS WASSANA SEEDAENG : SCHOOL-BASED MANAGEMENT OF HUAYKRAJAOPITTYAKOM SCHOOL UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 8 THESIS ADVISOR : ASSISTANT PROFESSOR NUCHNARA RATTANASIRAPRAPHA, Ph.D.

The objectives of this research were to determine 1) the school-based management of Huaykrajaopittakom School under The Secondary Educational Service Area Office 8 2) development guidelines for school-based management of Huaykrajaopittakom School under The Secondary Educational Service Area Office 8. The sample consisted of the administrators and teachers totally 36 persons. The instruments were the checklist questionnaire and the structured interview. The Statistics used in data analysis were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, and content analysis.

The research results were as follow: 1. The school-based management of Huaykrajaopittakom School under The Secondary Educational Service Area Office 8, were at the high level overall. Consideration in each aspect found that 3 aspects were at the highest level and 2 aspect were at the high level by descending respective arrangement based on the Arithmetic Mean Values: ranking from the highest mean to the lowest mean as follow: Self-managing, Return Power to People, Decentralization, Check and Balance and Participation or Collaboration or Involvement. 2. The development guidelines for school-based management of Huaykrajaopittakom School under The Secondary Educational Service Area Office 8. There were 5 methods: 1) Decentralization, the school should be independent managing based on the concept of the school is the important operation unit for education management. 2) Participation or Collaboration or Involvement, more supporting the education management participation. 3) Return Power to People, promote the education management by community for appropriate to the local context. 4) Self-managing, encouraging the school could be designate the school management in various ways depend on local culture and context and based on the government policy. There are many ways for school-based management. 5) Check and Balance, the government should impose the educational policy and control the standards, checking the education quality and standard by the independent organization.

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระเรื่อง “การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8” สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างสูง ในการให้คำปรึกษาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นุชนรา รัตนศิริประภา อาจารย์ผู้ควบคุม การค้นคว้าอิสระ รองศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์ ประธานกรรมการตรวจสอบการค้นคว้า อิสระ อาจารย์ ดร.ชัตติยา ต้วงสำราญ รวมทั้งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่พันตรี ดร.นพดล เจนอักษร กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ช่วยเหลือและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ช่วยเหลือและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอ กราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ด้านการบริหารการศึกษาให้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ นางสาวภัทรนันท์ เพิ่มพูน ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม คณะ ผู้บริหาร คณะครู และคณะกรรมการสถานศึกษา ของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคมทุกท่าน ที่ให้ความ อนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม รวมทั้งอำนวยความสะดวกในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ และให้กำลังใจในการจัดทำรูปเล่มการค้นคว้าอิสระ

ขอขอบคุณกำลังใจจากครอบครัว เพื่อนร่วมงานทุกท่าน ตลอดจนเพื่อนสาขาการบริหาร การศึกษา ปริญญาโท รุ่น 34/2 มหาวิทยาลัยศิลปากรทุกคนที่ให้กำลังใจ คำปรึกษา และความช่วยเหลือเสมอมาทำให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ คุณความดีและคุณประโยชน์อัน เกิดจากงานวิจัยเล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบแต่บิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่กรุณาให้ ความรู้ อบรมสั่งสอน จนทำให้การค้นคว้าอิสระเล่มนี้เสร็จสมบูรณ์ด้วยดี

วาสนา สีแดง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	2
ปัญหาของการวิจัย.....	4
ข้อคำถามของการวิจัย.....	6
สมมติฐานของการวิจัย.....	6
ขอบข่ายเชิงอ้างอิงของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	11
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	12
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	13
ความสำคัญการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.....	18
หลักการ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.....	20
ภารกิจการบริหารงานในสถานศึกษา.....	23
การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	34
โรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม.....	37
ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป.....	37
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	40

งานวิจัยในประเทศ	40
งานวิจัยต่างประเทศ	43
สรุป	45
บทที่ 3 วิธีการดำเนินงานวิจัย	46
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	47
ระเบียบวิธีวิจัย	47
แผนแบบการวิจัย	48
ประชากร	48
ตัวแปรที่ศึกษา	48
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	49
การสร้างและพัฒนาเครื่องมือในการวิจัย	50
การเก็บรวบรวมข้อมูล	51
การวิเคราะห์ข้อมูล	51
สถิติที่ใช้ในการวิจัย	52
สรุป	53
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	53
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	54
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8	56
ตอนที่ 3 การวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วย กระเจาพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8	67
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	68
สรุปผลการวิจัย	69
อภิปรายผล	69

ข้อเสนอแนะ.....	76
ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย.....	76
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป	77
รายการอ้างอิง.....	78
ภาคผนวก.....	82
ภาคผนวก ก หนังสือขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	83
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	85
ภาคผนวก ค แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย.....	94
ประวัติผู้เขียน.....	98

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์การทำงาน	54
ตารางที่ 2 คำมีชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 โดยภาพรวม	56
ตารางที่ 3 คำมีชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 ด้านหลักการกระจายอำนาจ.....	57
ตารางที่ 4 คำมีชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 ด้านหลักการมีส่วนร่วม.....	58
ตารางที่ 5 คำมีชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 ด้านหลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้ประชาชน	63
ตารางที่ 6 คำมีชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 ด้านหลักการบริหารตนเอง	64
ตารางที่ 7 คำมีชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล	66

บทที่ 1

บทนำ

การศึกษาในปัจจุบันมุ่งความสำคัญกับการพัฒนาประเทศชาติอย่างยิ่ง เพราะการศึกษาที่ดีจะส่งผลต่อการพัฒนาทรัพยากรที่สำคัญที่สุดของประเทศได้แก่ “คน” โดยคนที่มีคุณภาพต้องเป็นคนที่มีความรู้ ความสามารถ มีภูมิปัญญาและเป็นพลเมืองที่ดี ซึ่งตรงกับเจตนารมณ์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552 - 2559) ที่ต้องการให้สังคมเป็นสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ซึ่งจะเป็นการสร้างโอกาสให้คนไทยทุกคน มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต เกิดการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ก้าวทันกับโลกยุคโลกาภิวัตน์ ที่เป็นโลกแห่งข่าวสารและวิทยาการสมัยใหม่¹ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้ให้ความหมายของ “การศึกษา” ว่าเป็น กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต² ดังนั้นการศึกษาที่ได้นอกจากหลักสูตรการเรียนการสอนต้องดีสอดคล้องกับปัจจุบันที่ทันสมัย ครูก็เป็นบุคคลที่สำคัญอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนการศึกษาที่มีคุณภาพ

กระแสการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาได้อย่างรวดเร็วทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และข้อมูลข่าวสารที่ไหลข้ามพรมแดนอย่างรวดเร็วส่งผลกระทบต่อการศึกษาอย่างเลี่ยงไม่ได้ทำให้ระบบการศึกษาต้องปรับปรุงกลไก ทิศทาง และเป้าหมายการศึกษาให้สอดคล้องกับการพัฒนาดังกล่าว ที่ผ่านมามีการพัฒนาครูยังประสบปัญหาด้านงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด ไม่ตรงกับความต้องการของครู ไม่มีเอกภาพด้านนโยบายและมาตรฐานที่ชัดเจน ขาดการติดตามประเมินผลและการพัฒนา และหากครูไม่ได้รับการพัฒนาสมรรถนะก็จะกลายเป็นผู้ที่ด้อยคุณภาพส่งเสริมส่งผลกระทบต่อผู้เรียน ทั้งนี้การพัฒนาสมรรถนะครูสามารถดำเนินได้หลายวิธี เช่น การอบรมสัมมนา การอบรมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงานนอกสถานที่ ฯลฯ โดยรัฐบาลต้องดำเนินการวางแผนนโยบายเพื่อให้ผู้ที่รักวิชาชีพนี้อย่างแท้จริงและจงใจให้ละทิ้งอาชีพอื่น และกลไกการเลือกสรร บุคลากรเข้าศึกษาต่อใน

¹สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, **แผนการพัฒนการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559** (กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค, 2553).

²สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545** (กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค, 2545).

สถาบันการผลิตครูการสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาต่อเนื่องเพื่อสร้างความเข้มแข็งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ สามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพ³

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based management : SVM) เป็นแนวทางการปฏิวัติการศึกษาที่มุ่งเน้นการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้โรงเรียนหรือสถานศึกษา เพราะการศึกษาเกิดขึ้นที่โรงเรียน ผู้บริหารควรมีอำนาจการบริหาร อำนาจการจัดการ อำนาจการตัดสินใจ และมีอิสระในการจัดการศึกษาร่วมกับชุมชนในทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาให้ประสบความสำเร็จ โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ความสำคัญแก่ครูและนักเรียน⁴ จะเห็นได้ว่าการศึกษากลายเป็นสิ่งสำคัญที่จะส่งผลให้คนไทยสามารถปรับตัวให้ดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสมและเข้ากับสถานการณ์ของโลกในยุคปัจจุบันนี้ได้ และยังนับว่าการศึกษากลายเป็นปัจจัยหลักในการพัฒนาคุณภาพคนให้มีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม เมื่อมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ เหล่านี้ก็จะส่งผลให้มีศักยภาพในการทำงาน และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าสืบไป ดังนั้นผู้บริหารจะต้องเป็นผู้นำทางการศึกษา มีความรู้ความสามารถมีหลักการบริหารที่ดี โดยมีชุมชนส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ในส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษา ในมาตรา 80 (3) ของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 การจัดการศึกษาของประเทศนับเป็นรากฐานที่สำคัญยิ่งในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและแก้ไขปัญหาสังคม เนื่องจากการศึกษาเป็นเครื่องมือหรือกระบวนการสำคัญในการพัฒนาบุคคลในทุก ๆ ด้าน ตั้งแต่การวางรากฐานพัฒนาการของชีวิต การพัฒนาศักยภาพและความสามารถที่จะดำรงชีพ และประกอบอาชีพได้อย่างเป็นสุข สามารถร่วมเป็นพลังสร้างสรรค์ในการพัฒนาประเทศได้ ดังนั้นการศึกษาที่มีประสิทธิภาพจะส่งผลต่อการพัฒนาบุคคลในสังคมเป็นอย่างดี การศึกษาเป็นเครื่องมือพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ดังจะเห็นได้จากข้อกำหนดในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2561 ที่ให้ประชาชนมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บ

³ ประโยชน์ คุปต์กาญจนากุล และณัฐฉิ สุวรรณทิพย์, *วิกฤติคุณภาพการศึกษาไทยบนเส้นทางปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2* (มติชนรายวัน: การศึกษา, 2552).

⁴ สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา, *การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา* (กรุงเทพ : ม.ป.ท., 2544), 1.

ค่าใช้จ่าย ผู้ยากไร้ผู้พิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้อยู่ในสภาพยากลำบากต้องได้รับสิทธิและการสนับสนุนจากรัฐเพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น

การปฏิรูปการศึกษา มีความมุ่งหมายที่จะจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีความสามารถ และมีความสุข การดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีพลัง และมีประสิทธิภาพจำเป็นที่จะต้องมีการกระจายอำนาจ และให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมซึ่งสอดคล้องและเป็นไปตามหลักการของ⁵พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ซึ่งจัดให้มีระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาของไทยมีเอกภาพเชิงนโยบาย และมีความหลากหลายในทางปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา และสถาบันการศึกษา ดังปรากฏในบทบัญญัติ มาตรา 39 ที่ว่า “มาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง” การกระจายอำนาจดังกล่าวจะทำให้สถานศึกษา มีความคล่องตัว อิสระในการบริหารจัดการเป็นไปตามหลักการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management : SBM) ซึ่งจะเป็นการสร้างรากฐานและความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษา สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพและสามารถพัฒนาอย่างต่อเนื่อง⁶ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2546: 7) และในการบริหารสถานศึกษานั้น ในมาตรา 40 ได้บัญญัติ ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ให้ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ และให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขาธิการ เพราะรัฐมองเห็นว่าการจัดการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกฝ่ายต้องร่วมมือกัน

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นรูปแบบการบริหารที่มีการกระจายอำนาจการบริหารจากส่วนกลางหรือเขตพื้นที่การศึกษาไปยังสถานศึกษาโดยตรง ให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการบริหารโรงเรียนแบบเบ็ดเสร็จ มีความเป็นอิสระและคล่องตัวในการตัดสินใจในการบริหารในทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของสถานศึกษา ทั้งด้านหลักสูตรด้านงบประมาณ การบริหารบุคคลและการบริหารทั่วไป เป็นการบริหารจัดการที่เป็นไปตามความต้องการของโรงเรียน โดย

⁵ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562, 12.

⁶ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2546, 7.

การบริหารแบบมีส่วนร่วมในรูปของคณะกรรมการสถานศึกษาในการใช้อำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ ในการตัดสินใจใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ดำเนินการแก้ปัญหาและจัดกิจกรรมการศึกษา นำรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไปใช้และปรับปรุงพัฒนาจนเป็นลักษณะของตนเอง อุดมการณ์สำคัญของการจัดการศึกษาคือการจัดให้มีการศึกษาตลอดชีวิตและสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ การศึกษาที่สร้างคุณภาพสังคม ปลูกฝังความเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมตั้งแต่วัยศึกษาในขั้นพื้นฐานและพัฒนาความรู้ความสามารถเพื่อการทำงานที่มีคุณภาพ โดยให้สังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้ตรงตามความต้องการ และสามารถตรวจสอบได้ เพื่อให้เกิดการพัฒนาชีวิตสังคมและประเทศชาติอย่างยั่งยืน สามารถพึ่งตนเองได้ โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ได้รับการส่งเสริมให้สามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าวและจากแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของชาติ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ที่กำหนดให้กระทรวง ศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารจัดการไปยังสถานศึกษาโดยให้โรงเรียนบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ทำให้ผู้ศึกษาค้นคว้ามีความสนใจที่จะทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเรื่อง “การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๘” เพื่อศึกษาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๘ ในด้านการกระจายอำนาจ ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม และด้านการบริหารจัดการที่ดี ตามเกณฑ์มาตรฐานการบริหารฐานโรงเรียนของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและผู้สนใจ ที่จะนำผลไปใช้ในการพัฒนาระบบการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน พัฒนาตนเองไปสู่การเป็นผู้บริหารมืออาชีพให้ประสบผลสำเร็จและเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการศึกษาของสถานศึกษามากขึ้น สนองต่อต่อเจตนารมณ์การปฏิรูปการศึกษาตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 อย่างแท้จริง

ปัญหาของการวิจัย

ประเทศไทยอยู่ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์แห่งการแข่งขันโดยเฉพาะการแข่งขันด้านเศรษฐกิจ ประกอบกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่ทำให้เกิดข้อมูลข่าวสารแพร่กระจายอย่างรวดเร็วเชื่อมโยงกันทั่วทั้งโลกการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนี้ทำให้สังคมต้องมีการปรับเปลี่ยนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้สังคมที่ดำรงอยู่บนพื้นฐานแบบเดิมขาดการศึกษาค้นคว้าไม่มีการสร้างองค์ความรู้ใหม่ สังคมมีแต่การลอกเลียนแบบและถูกครอบงำทางความคิดทางเศรษฐกิจ การเมืองไม่มีเอกลักษณ์ของ

ตนเอง เป็นสังคมที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันต่ำ ซึ่งส่งผลกระทบต่อในด้านการบริหารจัดการอย่างมากมายต่อประเทศทั้งด้านสังคมวัฒนธรรมทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมด้านการศึกษา ด้านเศรษฐกิจ การกำกับติดตามจึงมีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นกระบวนการตรวจสอบดูแลการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ มีตัวบ่งชี้ความสำเร็จของโครงการ โดยมีการกำหนดเป้าหมายการกำกับให้ชัดเจนมีการกำหนดมาตรฐานและเกณฑ์ตัวบ่งชี้ และมีการประเมินผล (Evaluation) ควบคู่กันไปกับการกำกับติดตาม โดยอาจมีการประเมินผลเปรียบเทียบกับมาตรฐาน และสามารถนำมาแก้ไขปรับปรุงแผนงานโครงการให้ดียิ่งขึ้น ยิ่งกว่านั้นยังจะช่วยให้ผู้บริหารทราบว่ามีการใช้ทรัพยากรต่างๆ (inputs) เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้หรือไม่มีการดำเนินการต่าง ๆ เป็นไปตามกระบวนการ (Process) วางไว้หรือไม่ และผลงานที่ออกมา (Outputs) เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่มีการกำกับติดตามจึงเป็นแนวทางการบริหารจัดการใหม่ ที่องค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ในปัจจุบันได้นำมาปรับเปลี่ยนเพื่อลดการควบคุมและให้หน่วยงานที่มี หน้าที่การปฏิบัติมีอิสระมากยิ่งขึ้นตามแนวทางการบริหารแบบกระจายอำนาจ

ในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพโดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำในการขับเคลื่อนการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานซึ่งเป็นแนวนโยบายในการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยการกระจายอำนาจการจัดการศึกษา ให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบมีความอิสระและคล่องตัวในการตัดสินใจในการบริหารจัดการเกี่ยวกับงานบริหารทั้ง 4 งาน คือ งานบริหารวิชาการ งานบริหารโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ปฏิบัติหน้าที่ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มุ่งเน้นการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษาโดย ซึ่งแต่ละโรงเรียนมีการนำหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมาใช้ในการบริหาร มีการกำกับ ดูแล ส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ และพัฒนาสถานศึกษาให้เกิดความเข้มแข็ง โดยมีแผนงาน โครงการ ส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ และพัฒนาสถานศึกษาให้สามารถบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ผลการดำเนินงานพบว่า การพัฒนาตามองค์ประกอบของสถานศึกษา SBM บางแห่งยังไม่ถึงระดับดี บางเรื่อง เช่น เรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เนื่องจากบุคคลในชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ไม่มีเวลาเพราะต้องประกอบอาชีพ จุดที่ควรพัฒนา คือ พัฒนาให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูพัฒนาสถานศึกษา SBM บนฐานของการวิจัยและเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้มากที่สุด โดยควรทำความเข้าใจให้มากขึ้นและใช้เวลาในวันที่คนในชุมชนหยุดงานเพื่อทำกิจกรรม

จากปัญหาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาไม่ประสบความสำเร็จซึ่งอาจมาจากหลายสาเหตุเช่นเกิดจากการบริหารจัดการจากการให้ความร่วมมือของทุกฝ่าย และที่สำคัญคือขาดการกระบวนการกำกับติดตามให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้อย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เพื่อให้โรงเรียนสามารถดำเนินการ

บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานให้มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลโดยผู้วิจัยคิดว่าผลการวิจัยครั้งนี้ น่าจะเป็นประโยชน์แก่ผู้บริหารโรงเรียนสามารถนำไปใช้กำกับติดตามการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยประโยชน์สูงสุดเกิดกับนักเรียน ชุมชนสังคม ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและ สอดคล้องกับเป้าหมายการจัดการศึกษาเพื่อรองรับการประกันคุณภาพการศึกษาตามที่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติกำหนด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อตอบปัญหาของการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย ไว้ดังนี้

1. เพื่อทราบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8
2. เพื่อทราบแนวทางการส่งเสริมการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจา พิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8

ข้อคำถามของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยตั้งข้อคำถามสำหรับการวิจัย ครั้งนี้ ไว้ดังนี้

1. การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 อยู่ในระดับใด
2. แนวทางการส่งเสริมการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 เป็นอย่างไร

สมมติฐานของการวิจัย

1. การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 อยู่ในระดับมาก
2. แนวทางการส่งเสริมการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 เป็นพหุแนวทาง

ขอบข่ายเชิงอ้างอิงของการวิจัย

ในการศึกษาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ผู้วิจัยใช้วิธีการดำเนินการตามกรอบทฤษฎีเชิงระบบ (system

approach) ซึ่งก่อให้เกิดความเข้าใจเชิงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบในแต่ละระบบ ตามแนวคิดของลูเนนเบิร์กและออร์นสไตน์ (Lunenburg and Ornstein) กล่าวไว้ว่า องค์การเป็นระบบหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ คือ ปัจจัยนำเข้า (input) นำไปสู่กระบวนการในการดำเนินการ (transformation process) และแสดงออกมารูปผลผลิตจากการดำเนินการ (output) ซึ่งจะสะท้อนเป็นข้อมูลย้อนกลับ (feedback) ไปยังปัจจัยนำเข้าและกระบวนการ ทั้งนี้ยังมีความสัมพันธ์กับปัจจัยภายนอกองค์การ (external environment) อีกด้วย โดยองค์ประกอบดังกล่าวนี้ จะมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และจะทำงานร่วมกันเป็นวัฏจักร กล่าวคือ มีปัจจัยนำเข้า (input) ได้แก่ บุคลากรงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ ผ่านเข้าสู่กระบวนการ (transformation process) ได้แก่ การบริหาร การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอน และการนิเทศการศึกษา และผลผลิตที่ได้ (output) คือ คุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษา มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความพึงพอใจของทุกฝ่าย และคุณภาพการศึกษา องค์ประกอบเหล่านี้มีผลกระทบต่อเนื่องกันและมีอิทธิพลทั้งในและนอกองค์การ ได้แก่ สภาพทางเศรษฐกิจ สังคมและภูมิศาสตร์ โดยระบบจะได้รับตัวป้อนจากสภาพแวดล้อม และระบบจะสร้างผลผลิตให้กับสภาพแวดล้อม⁷ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเรื่องการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนท่วยกระเจาพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จากนักวิชาการและนักวิจัยและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

1. สำนักงานเลขาธิการสถานการศึกษา ได้สรุปหลักการทั่วไปในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไว้ 6 หลักการ ดังนี้

1. หลักการกระจายอำนาจ (decentralization) คือ การคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน สำหรับประเทศไทยจะมีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางและเขตพื้นที่การศึกษาไปยังสถานศึกษา

2. หลักการบริหารตนเอง (self-management) สถานศึกษามีอิสระในการตัดสินใจด้วยตนเองมากขึ้น ภายใต้การบริหารในรูปขององค์คณะบุคคลคือคณะกรรมการโรงเรียนหรือ คณะกรรมการสถานศึกษา

3. หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม (participation) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholders) เช่น ผู้ปกครอง ชุมชน ศิษย์เก่า สามารถมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายและแผน ตัดสินใจ กำหนดหลักสูตรท้องถิ่น ร่วมคิดร่วมทำ ฯลฯ

⁷ Fred C. Lunenburg and Allen C. Ornstein, **Educational Administration: Concepts and Practices**, 5 ed. (CA: Wadsworth Publishing, 2007), 31-33.

4. หลักการมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน (facilitative leadership) ไม่ใช่ผู้นำแบบชี้แนะหรือสั่งการ แต่เป็นภาวะผู้นำที่เน้นการสนับสนุนและอำนวยความสะดวก

5. หลักการพัฒนาทั้งระบบ (whole school approach) มีการปรับทั้งเรื่องโครงสร้างและวัฒนธรรมองค์กรโดยการเปลี่ยนแปลง ต้องให้ระบบทั้งหมดเห็นด้วยและสนับสนุน

6. หลักความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (accountability) โรงเรียนต้องพร้อมให้มีการตรวจสอบเพื่อให้การบริหารและจัดการศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

2. อุทัย บุญประเสริฐได้กล่าวถึงนักวิชาการหลายท่านและองค์กรต่าง ๆ หลายองค์การกำหนดนิยามให้ความหมายและลักษณะสำคัญของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management) ไว้แตกต่างกัน เช่น American Association of School Administration ได้ให้ความหมายว่าเป็นกลยุทธ์ในการปรับปรุงการศึกษาโดยเปลี่ยนอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจไปจากระดับรัฐหรือเขตการศึกษาไปยังแต่ละโรงเรียน โดยให้ผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียนและผู้ปกครองมีอำนาจควบคุมกระบวนการจัดการศึกษามากขึ้นซึ่งให้มีหน้าที่และรับผิดชอบตัดสินใจเกี่ยวกับงบประมาณ บุคลากร และหลักสูตร จากความหมายในความหลากหลายของนักการศึกษาสรุปได้ว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการที่กระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปสู่สถานศึกษาให้มีอิสระและคล่องตัวในการตัดสินใจในรูปแบบการมีส่วนร่วมของบุคคลที่มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมกัน เช่น ผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครอง พัฒนาตามศักยภาพของโรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตนเองตามความต้องการ และสอดคล้องกับชุมชนท้องถิ่น⁸

3. ปัญญา แก้วกัญญา การบริหารและการจัดการศึกษาที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน มีหลักการและกรอบแนวคิดดังนี้

1. หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) เป็นการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษาให้สามารถตัดสินใจดำเนินการให้สอดคล้องกับแนวทางพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพสูงสุด

2. หลักการใช้โรงเรียนเป็นศูนย์กลาง (School Center) โรงเรียนจะเป็นหน่วยงานบริหาร ไม่ใช่ผู้ถูกบริหาร โรงเรียนจะเป็นหน่วยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาคุณภาพของเด็ก สามารถกำหนดจุดมุ่งหมาย เป้าหมาย ทิศทางการวางแผนการจัดการศึกษาของตนเองที่สอดคล้องกันทั้งในระดับส่วนกลาง เขตพื้นที่การศึกษา ท้องถิ่นและชุมชน

⁸ อุทัย บุญประเสริฐ. การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. กรุงเทพฯ : ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546, 13.

3. หลักการมีส่วนร่วม (Collaboration Participation) ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือกับการบริหารการตัดสินใจและการจัดการศึกษาทำให้เกิดความตระหนักและความรู้สึกเป็นเจ้าของ

4. หลักพึ่งตนเอง (Self Management) เน้นให้โรงเรียนมีระบบบริหารตนเองมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบการดำเนินงานตามความพร้อมและสถานการณ์ของโรงเรียนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมองเห็นจุดหมายตรงกัน บูรณาการสภาวะการณ์ของท้องถิ่นกับโรงเรียน ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน

5. หลักประสานงาน (Coordination) สามารถประสานงานได้ทุกระดับ เน้นความเข้มแข็งสร้างความเข้าใจระหว่างโรงเรียนกับบุคคลภายนอก แสวงหาความร่วมมือ ความช่วยเหลือทั้งทรัพยากรและเทคนิควิธีการใหม่ ๆ

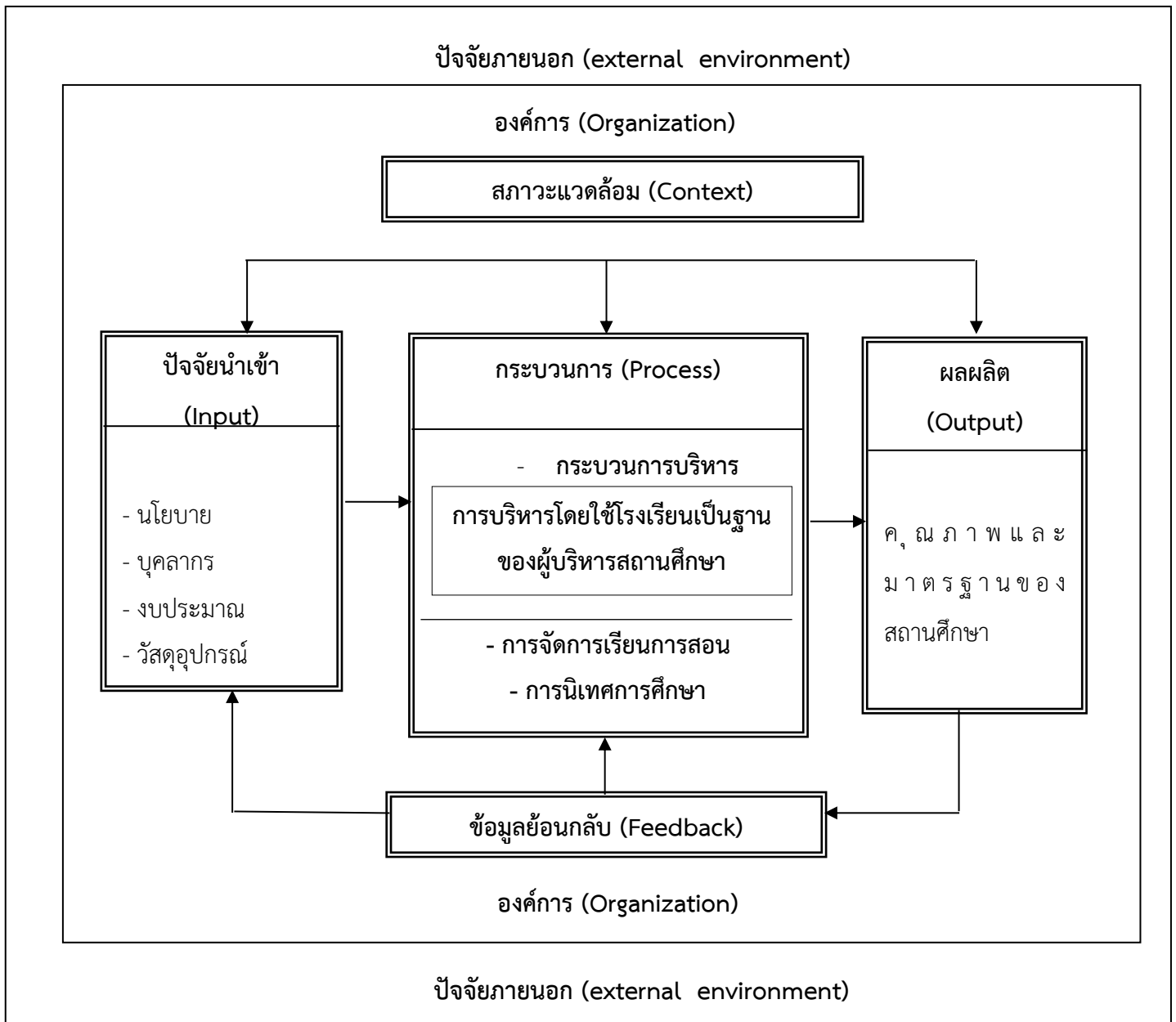
6. หลักความต่อเนื่องและหลากหลาย (Continuity and Diversity) การบริหารต้องมีความต่อเนื่องใช้เวลารวมทั้งการใช้เทคนิคการบริหารต้องมีความหลากหลาย สอดคล้องกันมุ่งสู่เป้าหมายเดียวกัน

7. หลักการพัฒนาตนเอง (Self-improvement) พัฒนาไปสู่องค์กรการเรียนรู้ (Learning Organization) พัฒนาริชาชีพ พัฒนาบุคคล และพัฒนาทีมงาน สร้างวิสัยทัศน์และแผนกลยุทธ์ของ สถานศึกษา

8. หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล (Check and Balance) ส่วนกลางและเขตพื้นที่การศึกษาจะกำหนดนโยบาย และควบคุมมาตรฐาน และมีการตรวจสอบคุณภาพ

หลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานดังกล่าวจะต้องคำนึงถึงหลักธรรมรัฐหรือธรรมาภิบาล (Good Governance) ทั้ง 6 ประการมาประกอบด้วย คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรมหลักความรับผิดชอบต่อ หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า โดยจะต้องมี อำนาจในการตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนาครูในโรงเรียน ในด้านความรู้ ความสามารถและการจัด ทรัพยากรในโรงเรียน⁹ รายละเอียดดังแผนภูมิที่ 1

⁹ ปัญญา แก้วกียูร, การบริหารจัดการศึกษาในรูปแบบการใช้โรงเรียนหรือเขตพื้นที่การศึกษาเป็นฐาน. กรุงเทพฯ : สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2545, 5

แผนภูมิที่ 1 ขอบข่ายเชิงอ้างอิงของการวิจัย

ที่มา : Fred C. Lunenburg and Allan C.Ormstein, Educational Administration: Concepts and Practices, 5 ed. (CA:Wadsworth Publishing,2007,)31-33

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าเรื่อง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ผู้วิจัยค้นคว้ามุ่งศึกษา การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามเกณฑ์มาตรฐานการบริหารฐานโรงเรียนของสถาน 5 ด้าน คือ

1. หลักการกระจายอำนาจ
2. หลักการมีส่วนร่วม
3. หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน
4. หลักการบริหารตนเอง และ
5. หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล

<p>การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน</p> <p>ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. หลักการกระจายอำนาจ 2. หลักการมีส่วนร่วม 3. หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน 4. หลักการบริหารด้วยตนเอง 5. หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล

แผนภูมิที่ 2 ขอบเขตของการวิจัย

ที่มา : อุทัย บุญประเสริฐ. การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. กรุงเทพฯ : ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546, 13.

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เข้าใจความหมายเฉพาะของคำที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ให้ตรงกันจึงได้นิยามความหมายของคำต่าง ๆ ไว้ดังนี้

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง ในการจัดการศึกษาโดยการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากส่วนกลางหรือจากเขตพื้นที่การศึกษาไปยังสถานศึกษาโดยตรง ให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ มีความอิสระและคล่องตัวในการตัดสินใจในการบริหารจัดการ ในการสั่งการเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนทั้งด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษาซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ตัวแทนครู ตัวแทนผู้ปกครองและชุมชน ร่วมกันบริหารโรงเรียนให้สอดคล้องและเป็นไปตามความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน ประกอบด้วย การกระจายอำนาจการมีส่วนร่วม การคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน การบริหารตนเอง และหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล

โรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล - มัธยมศึกษาปีที่ 6 ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8

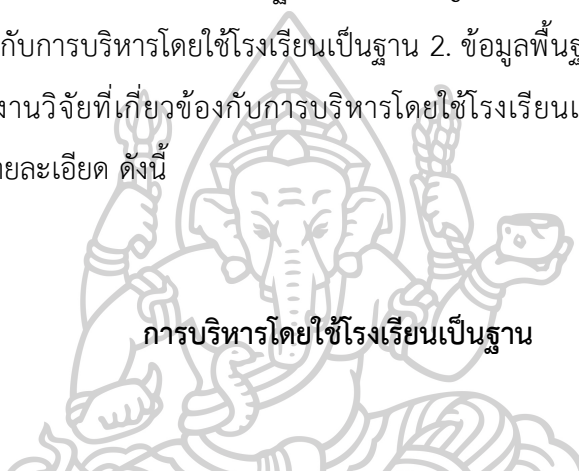

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเกี่ยวกับ การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีของนักวิชาการการศึกษา ตลอดจนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสาระสำคัญในบทนี้ประกอบด้วย

1. ความหมายการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ความสำคัญของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
2. ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม และ
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานทั้งในประเทศ และต่างประเทศโดยมีรายละเอียด ดังนี้

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

ความหมายของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) เป็นรูปแบบในการบริหารและจัดการศึกษาที่ริเริ่มในปี ค.ศ. 1980 ในประเทศสหรัฐอเมริกาที่ไม่พอใจผลลัพธ์การศึกษาของชาติ จึงหาแนวทางที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น เป็นรูปแบบการบริหารโรงเรียนที่ได้รับความสนใจในวงการบริหารโรงเรียนอย่างมากในปัจจุบัน กระทรวงศึกษาธิการได้นำแนวคิดด้านการบริหารและการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นนโยบายที่สำคัญที่มุ่งหวังให้การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาเป็นเครื่องมือที่จะเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการศึกษาไปสู่การปฏิบัติ¹⁰

อุทัย บุญประเสริฐ ได้กล่าวถึงนักวิชาการหลายท่านและองค์กรต่าง ๆ หลายองค์กรกำหนดนิยามให้ความหมายและลักษณะสำคัญของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management) ไว้แตกต่างกัน เช่น American Association of School Administration ได้ให้ความหมายว่าเป็นกลยุทธ์ในการปรับปรุงการศึกษาโดยเปลี่ยนอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจไปจากระดับรัฐหรือเขตการศึกษาไปยังแต่ละโรงเรียน โดยให้ผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียนและผู้ปกครองมี

¹⁰ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550, 13.

อำนาจควบคุมกระบวนการจัดการศึกษามากขึ้นซึ่งให้มีหน้าที่และรับผิดชอบตัดสินใจเกี่ยวกับงบประมาณ บุคลากร และหลักสูตร จากความหมายในความหลากหลายของนักการศึกษาสรุปได้ว่าการบริหารโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการที่กระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปสู่สถานศึกษาให้มีอิสระและคล่องตัวในการตัดสินใจในรูปแบบการมีส่วนร่วมของบุคคลที่มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมกัน เช่น ผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครอง พัฒนาตามศักยภาพของโรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตนเองตามความต้องการ และสอดคล้องกับชุมชนท้องถิ่น¹¹

ปัญญา แก้วกัญญา การบริหารและการจัดการศึกษาที่ใช้โรงเรียน เป็นฐาน มีหลักการและกรอบแนวคิดดังนี้

1. หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) เป็นการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษาให้สามารถตัดสินใจดำเนินการให้สอดคล้องกับแนวทางพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพสูงสุด

2. หลักการใช้โรงเรียนเป็นศูนย์กลาง (School Center) โรงเรียนจะเป็นหน่วยงานบริหาร ไม่ใช่ผู้ถูกบริหาร โรงเรียนจะเป็นหน่วยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาศักยภาพของเด็ก สามารถกำหนดจุดมุ่งหมาย เป้าหมาย ทิศทางการวางแผนการจัดการศึกษาของตนเองที่สอดคล้องกันทั้งในระดับส่วนกลาง เขตพื้นที่การศึกษา ท้องถิ่นและชุมชน

3. หลักการมีส่วนร่วม (Collaboration Participation) ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือกับการบริหารการตัดสินใจและการจัดการศึกษาทำให้เกิดความตระหนักและความรู้สึกเป็นเจ้าของ

4. หลักพึ่งตนเอง (Self Management) เน้นให้โรงเรียนมีระบบบริหารตนเองมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบการดำเนินงานตามความพร้อมและสถานการณ์ของโรงเรียนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมองเห็นจุดหมายตรงกัน บูรณาการสภาวการณ์ของท้องถิ่นกับโรงเรียน ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน

5. หลักประสานงาน (Coordination) สามารถประสานงานได้ทุกระดับเน้นความเข้มแข็งสร้างความเข้าใจระหว่างโรงเรียนกับบุคคลภายนอก แสวงหาความร่วมมือ ความช่วยเหลือ ทั้งทรัพยากรและเทคนิควิธีการใหม่ ๆ

¹¹ อุทัย บุญประเสริฐ. การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. กรุงเทพฯ : ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546, 13.

6. หลักความต่อเนื่องและหลากหลาย (Continuity and Diversity) การบริหารต้องมีความต่อเนื่องใช้เวลารวมทั้งการใช้เทคนิคการบริหารต้องมีความหลากหลายสอดคล้องกันมุ่งสู่เป้าหมายเดียวกัน

7. หลักการพัฒนาตนเอง (Self-improvement) พัฒนาไปสู่องค์กรการเรียนรู้ (Learning Organization) พัฒนาวิชาชีพ พัฒนาบุคคล และพัฒนาทีมงาน สร้างวิสัยทัศน์และแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา

8. หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล (Check and Balance) ส่วนกลางและเขตพื้นที่การศึกษาจะกำหนดนโยบาย และควบคุมมาตรฐาน และมีการตรวจสอบคุณภาพ

หลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานดังกล่าวจะต้องคำนึงถึงหลักธรรมรัฐหรือ ธรรมาภิบาล (Good Governance) ทั้ง 6 ประการมาประกอบด้วย คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรมหลักความรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า โดยจะต้องมี อำนาจในการตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนาครูในโรงเรียน ในด้านความรู้ ความสามารถและการจัด ทรัพยากรในโรงเรียน¹²

เดวิด (David) กล่าวว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นแนวทางหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษา โดยการกระจายอำนาจจัดการศึกษาไปยังโรงเรียนให้มากขึ้น โดยมีสมมติฐานว่า การให้โรงเรียนมีอำนาจหน้าที่มากขึ้น จะทำให้ประสิทธิภาพของโรงเรียนสูงขึ้น มีความยืดหยุ่นมากขึ้นและมีผลผลิตดีขึ้น¹³

เอ็ดเลย์ (Edley) กล่าวว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ผู้มีอำนาจตัดสินใจในระดับโรงเรียนไม่ได้มีแต่เพียงผู้บริหารเท่านั้น แต่ยังมีตัวแทน คณะครูและผู้ปกครองร่วมอยู่ด้วยคณะบุคคลเหล่านี้มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน กำหนดการและตารางเวลาต่าง ๆ การควบคุมวินัยนักเรียน งานบุคลากรและงบประมาณ¹⁴

¹² ปัญญา แก้วกียูร, **การบริหารจัดการศึกษาในรูปแบบการใช้โรงเรียนหรือเขตพื้นที่การศึกษาเป็นฐาน**. กรุงเทพฯ : สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2545, 5.

¹³ J.L. David, "Synthesis of research on school-based management," **Educational Leadership**,no.46 (1989) :45-53.

¹⁴ C. Edley, Jr., **A world class school for every child : The Challenge of reform in Pennsylvania** (Boston : Harvard University Law School, 1992),65

Assessment of School-Based Management ระบุว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นการกระจายอำนาจการควบคุมจากส่วนกลางไปยังชุมชนและโรงเรียน โดยให้คณะกรรมการโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง สมาชิกในชุมชนและในบางโรงเรียนมีตัวแทนนักเรียนเป็นกรรมการอีกด้วย ได้มีอำนาจควบคุมสิ่งที่จะเกิดขึ้นในโรงเรียน การที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ในระดับโรงเรียนได้มีส่วนร่วมในการบริหาร จะทำให้รู้สึกเป็นเจ้าของโรงเรียนมากขึ้นและทำให้ผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนนั้นเป็นที่ยอมรับได้มากขึ้น

เซง (Cheng) กล่าวว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน ตัวแทนคณะครู ผู้ปกครอง ชุมชน ฯลฯ ซึ่งมารวมตัวเป็นคณะกรรมการโรงเรียน ได้มีโอกาสร่วมจัดการศึกษาให้เป็นไปตามความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ส่งผลให้โรงเรียนมีประสิทธิผลสูงขึ้น¹⁵

คอลลเวลและสปิงค์ (Caldwell and Spinks) ได้ให้ความหมายโรงเรียนเป็นฐานการบริหารจัดการเอาไว้ว่า “เป็นการกระจายอำนาจไปยังโรงเรียนให้ตัดสินใจเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากร (ได้แก่ ความรู้ เทคโนโลยี อำนาจหน้าที่ วัสดุครุภัณฑ์ บุคลากร เวลา และงบประมาณ) เป็นการกระจายอำนาจทางการบริหารจัดการมากกว่าจะเป็นอำนาจการเมือง และให้เกิดการตัดสินใจในระดับโรงเรียนภายใต้กรอบนโยบายของท้องถิ่นและของรัฐ ในขณะที่เดียวกันโรงเรียนยังมีความรับผิดชอบที่จะตรวจสอบได้ในการใช้ทรัพยากรที่จัดสรรให้”¹⁶

กรกมล เพิ่มผล กล่าวว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึงการบริหารโรงเรียนที่มีความสอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนโดยมีการเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้แก่คณะกรรมการบริหารโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนครูอาจารย์พ่อแม่ผู้ปกครองนักเรียนตลอดจนสมาชิกชุมชนและองค์กรอื่น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้เป็นไปตามความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนส่งผลให้โรงเรียนมีประสิทธิผลสูงขึ้น¹⁷

¹⁵ Yin Cheong Cheng, **School Effectiveness and School-based management: A Mechanism for Development** (Washington,D.C. : The Falmer Press,1996),68.

¹⁶ B.J. calwell and J.M. Spinks, **The self managing school** (London : The Falmer press,1988),17-18.

¹⁷ กรกมล เพิ่มผล, “การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนเทศบาล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”, (วิทยานิพนธ์

กมลกานต์ บุญน้อม กล่าวว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-based management: SBM) หมายถึงการบริหารจัดการศึกษาที่หน่วยปฏิบัติ โดยมีโรงเรียนเป็นฐานหรือเป็นองค์กรหลักในการจัดการศึกษาอาศัยหลักการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้โรงเรียนมีอำนาจ หน้าที่ที่มีความคล่องตัวเป็นอิสระในการบริหารงานวิชาการ งบประมาณบุคลากรและการบริหารทั่วไปที่สอดคล้องกับคุณลักษณะและความต้องการของโรงเรียน ภายใต้คณะกรรมการสถานศึกษา (School board หรือ School committee หรือ School council) ซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้แทนศิษย์เก่า และผู้ทรงคุณวุฒิร่วมพลังในการใช้ทรัพยากรและแก้ปัญหาตลอดจนดำเนินการ เพื่อพัฒนากิจกรรมด้านการจัดการศึกษาของโรงเรียนทั้งในระยะสั้นและระยะยาวเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน¹⁸

วิภาดา ทองรอด กล่าวโดยสรุป ของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานหมายถึงเป็นการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปยังโรงเรียนให้มากขึ้น โรงเรียนมีอำนาจ มีอิสระและคล่องตัวที่จะตัดสินใจในการบริหารการจัดการเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนโดยมีคณะกรรมการสถานศึกษาซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ตัวแทนผู้ปกครองและชุมชน ตัวแทนครูผู้ทรงคุณวุฒิร่วมกันบริหารสถานศึกษาให้เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมากที่สุดตลอดจนดำเนินการเพื่อพัฒนากิจกรรมด้านการเรียนการสอนของโรงเรียนในระยะสั้นและระยะยาว¹⁹

พิมพ์รักษ์ สานคัมพิมพ์ กล่าวสรุปได้ว่าการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานหมายถึงกลยุทธ์การปรับปรุงคุณภาพการศึกษาโดยการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปยังสถานศึกษาให้มากขึ้น และให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยให้ผู้บริหารสถานศึกษาครู นักเรียน และผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา มีอำนาจควบคุมกระบวนการจัดการศึกษามากขึ้น มีหน้าที่และรับผิดชอบตัดสินใจเกี่ยวกับงานบริหารวิชาการ งานบริหารงบประมาณ งานบริหารบุคลากร งาน

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, 2554), 19.

¹⁸ กมลกานต์ บุญน้อม, “ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3” (งานนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, 2559), 17.

¹⁹ วิภาดา ทองรอด, “การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นเขตที่ 1” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร , 2555), 19.

บริหารทั่วไปจัดการศึกษาให้เป็นไปตามความต้องการของนักเรียนผู้ปกครองและชุมชนส่งผลให้สถานศึกษามีประสิทธิภาพสูงขึ้น และการที่บุคคลทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาจะทำให้รู้สึกเป็นเจ้าของสถานศึกษามากขึ้นและทำให้ผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษานั้นเป็นที่ยอมรับได้มากขึ้น²⁰

จากความหมายของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานดังกล่าว สรุปได้ว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง กลยุทธ์ในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาโดยการกระจายอำนาจการจัดการไปยังโรงเรียนโดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการบริหารจัดการทรัพยากรด้านวัสดุและบุคคลได้อย่างเกิดประโยชน์สูงสุด มีอำนาจควบคุมกระบวนการจัดการศึกษามากขึ้น มีหน้าที่และรับผิดชอบตัดสินใจเกี่ยวกับงานบริหารวิชาการ งานบริหารงบประมาณ งานบริหารบุคลากร งานบริหารทั่วไปจัดการศึกษาให้เป็นไปตามความต้องการของนักเรียนผู้ปกครองและชุมชนส่งผลให้สถานศึกษามีประสิทธิภาพสูงขึ้น

ความสำคัญการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

ความสำคัญการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน จากการศึกษาเอกสารในเรื่องการนำหลักการบริหารโดยในโรงเรียนเป็นฐาน ไปใช้ในการบริหารโรงเรียน ได้พบว่ามีประโยชน์ต่อการบริหาร และการจัดการศึกษาโดยรวมดังนี้

1. เป็นการระดมผู้เชี่ยวชาญและผู้มีประสบการณ์เพื่อร่วมกันจัดการศึกษา เปิดโอกาสให้ ครู เจ้าหน้าที่และชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องสำคัญของโรงเรียน
2. ขวัญและกำลังใจของครูดีขึ้น เนื่องจากมีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการบริหารและจัดการเรียนการสอนมากขึ้น ครูเกิดความภาคภูมิใจในงานการสอนของโรงเรียนเพราะได้มีโอกาสร่วมคิดร่วมทำ มากขึ้น
3. เป็นการระดมทรัพยากรด้านการเงิน และด้านวิชาการเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน โดยอาศัยเครือข่ายผู้แทนองค์กรต่าง ๆ และเครือข่ายผู้ปกครองที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

²⁰ พิมพ์รักษ์ สานคัมพิมพ์, “การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษากับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาราชบุรี เขต 1” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร , 2556),25

4. สร้างภาวะผู้นำให้กับบุคลากรในโรงเรียนกระจายความรับผิดชอบให้ทีมงานต่าง ๆ ในโรงเรียน จะทำให้เกิดผู้นำกลุ่ม และสมาชิกในโรงเรียน จะผลัดเปลี่ยนการเป็นผู้นำในทีมงาน

5. เพิ่มปริมาณ และคุณภาพการติดต่อสื่อสาร การบริหารแบบมีส่วนร่วมและการทำงานเป็นทีม ทำให้ต้องมีการสื่อสารภายในทีมงาน และระหว่างหน่วยงานภายในโรงเรียนมากขึ้น อันทำให้บุคลากรในโรงเรียนรับรู้ และเข้าใจนโยบาย และแนวทางของโรงเรียนเพิ่มขึ้น

6. สร้างความยืดหยุ่นในการทำงานทำให้เกิดการริเริ่มจัดทำโครงการใหม่ๆ เพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชนมากขึ้น

7. เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารโรงเรียน การที่ครูและผู้บริหารมีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณจึงเกิดแนวทางที่จะต้องใช้งบประมาณโดยประหยัด และเกิดประโยชน์สูงสุด

8. เกิดความรู้สึกมีส่วนร่วม และความรู้สึกในความเป็นเจ้าของโรงเรียนเพิ่มขึ้น เนื่องจากเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนในโรงเรียนได้เสนอความคิดเห็นในการบริหารและการจัดการศึกษารวมทั้งการปรับปรุงและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

9. โรงเรียนมีความสัมพันธ์กับชุมชนมากยิ่งขึ้น เนื่องจากได้เข้ามีส่วนร่วมและมีสิทธิ์ในการบริหารและจัดการศึกษา

10. การบริหารและการตัดสินใจด้วยความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ เนื่องจากเป็นการบริหารในรูปขององค์คณะบุคคล²¹

อุทัย บุญประเสริฐ ได้ให้ข้อสรุปว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นเครื่องมือสำคัญในการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งจะมีลักษณะที่สำคัญ 2 ประการด้วยกัน คือ

1. โรงเรียนเป็นหน่วยสำคัญสำหรับการตัดสินใจ การตัดสินใจสั่งการที่ดีควรอยู่ที่หน่วยปฏิบัติ ดังนั้นจึงควรเพิ่มอำนาจในการบริหารและจัดการงบประมาณให้กับโรงเรียนมากขึ้นแล้วให้ลดการควบคุมจากส่วนกลางลง

2. การมีส่วนร่วมและการมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ เป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการปฏิรูปความสำเร็จของการปฏิรูปไม่ได้เกิดจากการควบคุมจากภายนอก หากแต่เกิดจากการที่สมาชิกมีส่วนร่วมในการให้ความร่วมมือกันในการตัดสินใจ²²

²¹ Hoy. Wayne K., and Cecit G. Miskel, **Education Administration : Theory , Research, and Practice** (New York: McGraw-Hill, 2005),199-201.

²² อุทัย บุญประเสริฐ, **การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน School-based Management** (กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2545),16.

พิมพ์รักษ์ สานคัมพิมพ์ กล่าวว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมีความสำคัญ เพราะก่อให้เกิดประโยชน์ในด้านต่าง ๆ คือ เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารครู ผู้ปกครอง นักเรียน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาด้วยตนเอง ทำให้เกิดความริเริ่มสร้างสรรค์ ผู้บริหารมีความเป็นผู้นำ ครูมีขวัญและกำลังใจ เพราะรู้สึกมีส่วนร่วมในการบริหาร เป็นการระดมทรัพยากรจากชุมชนเพื่อจัดการศึกษา สถานศึกษามีความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน การบริหาร การตัดสินใจทำด้วยความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้²³

ดังนั้นจึงสรุปความสำคัญของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานได้ดังนี้ คือ เป็นการ ประสิทธิภาพในการบริหารการศึกษา โดยเปิดโอกาสให้ครู เจ้าหน้าที่ และชุมชนมีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจในเรื่องสำคัญของโรงเรียนสมาชิกทุกคนในโรงเรียนได้เสนอความคิดเห็นในการปรับปรุง การศึกษาชุมชน มีส่วนร่วมและมีสิทธิ์ในการบริหารและจัดการศึกษาการบริหาร และการตัดสินใจทำ ด้วยความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้

หลักการ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

สำนักงานเลขาธิการสถานการศึกษา ได้สรุปหลักการทั่วไปในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็น ฐานไว้ 6 หลักการ ดังนี้

1. หลักการกระจายอำนาจ (decentralization) คือ การคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับ ประชาชน สำหรับประเทศไทยจะมีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางและเขตพื้นที่การศึกษาไปยัง สถานศึกษา
2. หลักการบริหารตนเอง (self-management) สถานศึกษามีอิสระในการตัดสินใจด้วย ตนเองมากขึ้น ภายใต้การบริหารในรูปขององค์คณะบุคคลคือคณะกรรมการโรงเรียน หรือ คณะกรรมการสถานศึกษา

²³ พิมพ์รักษ์ สานคัมพิมพ์, “การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา กับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาราชบุรี เขต 1” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร , 2556),26

3. หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม (participation) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholders) เช่น ผู้ปกครอง ชุมชน ศิษย์เก่า สามารถมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายและแผน ตัดสินใจ กำหนดหลักสูตร ท้องถิ่น ร่วมคิดร่วมทำ ฯลฯ

4. หลักการมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน (facilitative leadership) ไม่ใช่ผู้นำแบบชี้แนะหรือสั่งการ แต่เป็นภาวะผู้นำที่เน้นการสนับสนุนและอำนวยความสะดวก

5. หลักการพัฒนาทั้งระบบ (whole school approach) มีการปรับทั้งเรื่องโครงสร้างและวัฒนธรรมองค์กรโดยการเปลี่ยนแปลง ต้องให้ระบบทั้งหมดเห็นด้วยและสนับสนุน

6. หลักความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้ (accountability) โรงเรียนต้องพร้อมให้มีการตรวจสอบเพื่อให้การบริหารและจัดการศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

อุทัย บุญประเสริฐ กล่าวว่า แนวคิดเรื่องการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้นได้รับอิทธิพลมาจากกระแสของการเปลี่ยนแปลงโลกธุรกิจอุตสาหกรรมที่ประสบความสำเร็จจากหลักการ วิธีการ และกลยุทธ์ในการทำให้องค์กรมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ผลการปฏิบัติงานมีคุณภาพสร้างกำไรและสร้างความพึงพอใจแก่ลูกค้าและผู้เกี่ยวข้องยิ่งขึ้น ความสำเร็จดังกล่าวนี้ทำให้ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องเห็นว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดีขึ้นนั้นต้องปรับกระบวนการและวิธีการที่เคยเน้นแต่เรื่องการเรียนการสอน ปรับไปสู่การบริหารโดยการกระจายอำนาจไปยังโรงเรียนที่เป็นหน่วยปฏิบัติและให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษาอย่างแท้จริงการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management หรือ SBM) หรือให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางของการบริหารจัดการโรงเรียนโดยตรง เป็นแนวคิดที่มุ่งให้สถานศึกษามีอิสระและมีความคล่องตัวในการบริหารงานด้านวิชาการ ด้านการเงิน ด้านการบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและให้มีการบริหารในรูปแบบกรรมการโรงเรียนโดยมีความเชื่อว่า การตัดสินใจที่ดีที่สุดเกิดจากการตัดสินใจของคณะบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดและมีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียนมากที่สุด

พิมพ์รักษ์ สานคัมพิมพ์ กล่าวว่า กการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาให้กับสถานศึกษา ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีอำนาจในการบริหารจัดการ ตัดสินใจ มีอิสระ มีความคล่องตัวในการบริหารงานด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป ให้เป็นไปตามความ

ต้องการของผู้เรียน ชุมชน เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่โรงเรียน โรงเรียนสามารถดำเนินการบริหารจัดการศึกษาด้วยตนเอง มีความเป็นเอกภาพและมีคุณภาพในการบริหารจัดการศึกษา²⁴

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นการบริหารที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนสามารถดำเนินการบริหารจัดการศึกษาได้ด้วยตนเองในเรื่องของการปฏิรูปการเรียนรู้และโดยเฉพาะในเรื่องของการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยเฉพาะในหมวดที่ 25 คือหมวดของการบริหารและจัดการศึกษาที่เน้นการปฏิรูประบบและโครงสร้างการบริหารและการจัดการศึกษาใหม่ให้เกิดความเป็นเอกภาพและมีคุณภาพในการบริการและจัดการศึกษา โดยได้กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาทั้งในด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา จะมีอำนาจมีอิสระในการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของตนเองมากขึ้นตามที่กฎหมายกำหนด โดยเฉพาะสถานศึกษาจะมีอำนาจและความรับผิดชอบมากขึ้น ตามแนวคิดของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management) โดยมีแนวคิดที่ว่า การตัดสินใจที่ดีที่สุดน่าจะเป็นการตัดสินใจโดยองค์คณะบุคคลผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและอยู่ใกล้ชิด และมีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้เรียนมากที่สุด เพราะในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 40 ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา²⁵

จากแนวคิดของนักวิชาการและหน่วยงานทางการศึกษา สรุปได้ว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาให้กับสถานศึกษา ประชาชน และผู้เกี่ยวข้องให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีอำนาจในการบริหารจัดการ ตัดสินใจ มีอิสระ มีความคล่องตัวในการบริหารงานด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไปให้เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียน ชุมชน เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่โรงเรียน โรงเรียน

²⁴ พิมพ์รักษ์ สานคัมพิมพ์, “การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษากับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาราชบุรี เขต 1” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร , 2556),22.

²⁵ กลุ่มติดตามและประเมินผล สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, รายงานผลการติดตามผลการประเมินภายนอกตามมาตรฐานการศึกษา : สถาบันศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเขตตรวจราชการที่ 4 (ม.ป.ท., 2548), 9.

สามารถดำเนินการบริหารจัดการศึกษาได้ด้วยตนเอง มีความเป็นเอกภาพและมีคุณภาพในการบริหารจัดการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้สรุปว่าขอบข่ายการบริหารโรงเรียนที่นักวิชาการได้แบ่งไว้จะมีความแตกต่างกันบ้างในชื่อเรียกและเนื้อหาที่เป็นงานปลีกย่อยเฉพาะ แต่เนื้อหาหลักนั้นส่วนใหญ่จะสอดคล้องหรือมีความคล้ายคลึงกันโดยทั่วไป ซึ่งสรุปเป็นกลุ่มงานโดยรวมได้ดังนี้

1. งานวิชาการ หรืองานด้านการเรียนการสอนและหลักสูตร
2. งานบุคลากร
3. งานกิจการนักเรียน
4. งานบริหารทั่วไป (ธุรการ การเงิน พัสดุ ฯลฯ)
5. งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม
6. งานความสัมพันธ์กับชุมชนและสังคม²⁶

ภารกิจการบริหารงานในสถานศึกษา

การบริหารงานในสถานศึกษา มีขอบข่ายภารกิจงานที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องรับผิดชอบดูแลจัดการเรียนการสอนให้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพ บรรลุผลตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโรงเรียนที่วางไว้ ทำให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีความรู้ มีประสบการณ์ มีบุคลิกภาพ มีความประพฤติ และมีคุณธรรม จริยธรรมที่ดี ได้มีนักวิชาการกล่าวถึงภารกิจการบริหารงานในสถานศึกษาไว้ดังนี้

1. ภารกิจการบริหารงานด้านวิชาการ

ในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมีภารกิจงานที่จะต้อง ดูแลบริหารให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพทั้งการจัดทำหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศ การวัดและประเมินผล ซึ่งมีนักวิชาการได้กล่าวถึงภารกิจการบริหารงานด้านวิชาการไว้ดังนี้

พิชัย เสงี่ยมจิตต์ ได้สรุปงานวิชาการในโรงเรียนประกอบด้วย

²⁶ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ,สถาบันส่งเสริมการประเมินคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษาแห่งชาติ. **แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับ**

1. การวางแผนงานวิชาการ
2. การจัดทำเนื้องานเกี่ยวกับการเรียนการสอน
3. การบริการวิชาการ
4. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
5. การจัดระบบงานวิชาการ
6. การนิเทศงานวิชาการ
7. การวัดและประเมินผล
8. การพัฒนางานวิชาการ²⁷

ประเสริฐ เชษฐพันธ์ ได้กล่าวถึงภารกิจการบริหารงานวิชาการว่ามี ขั้นตอน คือ

1. ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการเกี่ยวกับการเรียนการสอน (การจัดทำหลักสูตร)
2. วางแผนการจัดการเรียนการสอน ทำโครงการสอน การทำปฏิทินการศึกษา ทำแผนการสอน จัดตารางสอน บันทึกรายการสอน จัดครูเข้าสอน จัดนักเรียนเข้าชั้นเรียน
3. การดำเนินการตามแผน ให้ครูเข้าปฏิบัติการสอนตรงตามเวลา ควบคุม กำกับติดตามนิเทศ ให้ครูสอนตามแผนหรือคู่มือครู
4. การประเมินผล ได้แก่การประเมินผลการเรียนของนักเรียน ประเมินผลโครงการเรียนการสอน ประเมินผลการทำงานของครู²⁸

รุจิร ภูสาระ และจันทรานี สงวนนาม ได้กล่าวถึงภารกิจการบริหารงานวิชาการว่าประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้

1. หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย การศึกษาสาระการเรียนรู้ของหลักสูตร และการจัดระบบ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้
2. การวิจัยในชั้นเรียน
3. การสอนซ่อมเสริม
4. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

²⁷ พิชัย เสียงมจิตต์. การบริหารงานเฉพาะด้านในสถาบันการศึกษา. อุบลราชธานี : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี, 2542.

²⁸ ประเสริฐ เชษฐพันธ์. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2542.

5. การนิเทศภายในสถานศึกษา
6. การประกันคุณภาพการศึกษา²⁹

นรินทร์ ภาระศรี ได้กล่าวถึงภารกิจงานวิชาการว่าประกอบด้วยงานดังนี้

1. หลักสูตร
2. การจัดแผนการสอน
3. การจัดตารางเรียน
4. การจัดครูเข้าสอน
5. การจัดกลุ่มการเรียน
6. การจัดสอนซ่อมเสริม
7. การประเมินผลการเรียน³⁰

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ ได้แบ่งภารกิจหน้าที่ในการบริหารงานวิชาการ ไว้ดังนี้

1. การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ เป็นการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ การจัดการล่วงหน้าเกี่ยวกับการเรียนการสอน ได้แก่

- 1.1 แผนปฏิบัติงานวิชาการ ได้แก่ การประชุมเกี่ยวกับหลักสูตรการจัด
ปฏิทินการศึกษา ความรับผิดชอบตามภาระหน้าที่ การจัดขั้นตอนและเวลาในการทำงาน

- 1.2 โครงการสอน เป็นการจัดรายละเอียดเกี่ยวกับวิชาที่ต้องสอนตาม
หลักสูตร

- 1.3 บันทึกการสอน เป็นการแสดงรายละเอียดของการกำหนดเนื้อหาที่จะ
สอน ในแต่ละคาบเวลาของแต่ละวันหรือสัปดาห์ โดยการวางแผนไว้ล่วงหน้า และยึดโครงการสอน
เป็นหลัก

2. การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อให้การสอนในสถานศึกษา
ดำเนินไปด้วยดี และสามารถปฏิบัติได้ จึงต้องมีการจัดเกี่ยวกับการเรียนการสอน ดังนี้

- 2.1 การจัดตารางสอนเป็นการกำหนดวิชา เวลา ผู้สอน สถานที่ ตลอดจน
ผู้เรียนในแต่ละรายวิชา

- 2.2 การจัดชั้นเรียน เป็นงานที่ฝ่ายวิชาการต้องประสานกับฝ่ายอาคาร
สถานที่รวมทั้งการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในห้องเรียน

²⁹ รุจิรี ภู่อาระ และจันทราณี สงวนนาม. การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ :
บุ๊คพอยท์, 2545.

³⁰ นรินทร์ ภาระศรี. การบริหารโรงเรียน, 11.

2.3 การจัดครูเข้าสอน การจัดครูเข้าสอนต้องพิจารณาถึงความพร้อมของสถานศึกษา และความพร้อมของบุคลากร รวมถึงการเชิญวิทยากรภายนอกมาช่วยสอน

2.4 การจัดแบบเรียน โดยปกติสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการจะใช้แบบเรียนที่กระทรวงกำหนด นอกจากนั้น ครูอาจใช้หนังสืออื่นเป็นหนังสือประกอบ หรือจากเอกสารที่ครูเตรียมเอง

2.5 การปรับปรุงการเรียนการสอน เป็นการพัฒนาครูผู้สอนให้ก้าวหน้าทันวิทยาการเทคโนโลยี ใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับความต้องการความก้าวหน้าของสังคม ธุรกิจ อุตสาหกรรม เป็นต้น

2.6 การฝึกงาน จุดมุ่งหมายของการฝึกงาน เป็นการให้นักเรียนนักศึกษา รู้จักนำเอาทฤษฎีมาประยุกต์ใช้กับชีวิตจริง ทั้งยังมุ่งให้ผู้เรียนได้เห็นปัญหาที่แท้จริงในสาขาวิชา และอาชีพนั้น เพื่อให้โอกาสผู้เรียนได้เตรียมตัวที่จะออกไปเผชิญกับชีวิตจริงต่อไป

3. การจัดการเกี่ยวกับการเรียนการสอน เป็นการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก และการส่งเสริมการจัดหลักสูตร และโปรแกรมการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพ ได้แก่ งาน

3.1 การจัดสื่อการเรียนการสอน เป็นสิ่งที่เอื้อต่อการศึกษานักเรียน นักศึกษาเน้นเครื่องมือและกิจกรรมให้ครูได้เลือกใช้ในการสอน

3.2 การจัดห้องสมุด เป็นที่รวมหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ และวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นแหล่งวิทยาการ ให้นักเรียนนักศึกษาได้ศึกษาและค้นคว้าเพิ่มเติม

3.3 การนิเทศการสอน เป็นการช่วยเหลือแนะแนวครูให้เกิดการปรับปรุงแก้ไขปัญหาการเรียนการสอน

4. การวัดและประเมินผล เป็นกระบวนการเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการเรียน³¹

สมศักดิ์ คงเที่ยง ได้กล่าวถึงภารกิจการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ งานดังต่อไปนี้

1. การเรียนการสอน ได้แก่ งานหลักสูตรและแบบเรียน สื่อการเรียนการสอน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนและการประเมินผลการเรียน

2. การพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดอาคารสถานที่ อาคารประกอบ ห้องเรียน ห้องสมุด ห้องพยาบาล สนามหญ้า สถานที่พักผ่อน สนามกีฬา ห้องอื่นๆ ที่จำเป็นสำหรับการเรียนการสอน รวมทั้งแผนงานโครงการที่จะทำให้ครูมีความรู้ความสามารถทักษะทางวิชาการ มากขึ้น

³¹ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. *การจัดและการบริหารอาชีวศึกษา*. (กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ), 2542.

3. การส่งเสริมลักษณะที่ดีของผู้เรียน เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนและประสานงานกับเจ้าหน้าที่อนามัย แพทย์ พยาบาล ส่งเสริมให้ทุกคนรักษาความสะอาด สุขอนามัยการส่งเสริมการศึกษา ลูกเสือ ยุวกาชาด การส่งเสริมทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นต้น

4. การนิเทศการศึกษาและการตรวจเยี่ยม ต้องมีการวางโครงการนิเทศการศึกษาที่แน่นอน มีแผนปฏิบัติงานประสานสัมพันธ์กันอย่างทั่วถึง

5. การสนับสนุนงานวิชาการ เป็นงานที่ให้การสนับสนุนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทั้งหลาย โดยเฉพาะโรงเรียนได้มีโอกาสบริหารงานวิชาการได้ครบถ้วน ลึกซึ้ง ถูกต้องและตรงเป้าหมายของการจัดการศึกษาอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น³²

โดยสรุป ภารกิจการบริหารงานด้านวิชาการ มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้

1. การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ ได้แก่ การจัดทำหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตร การจัดทำโครงการสอนรายละเอียดวิชาที่จะเปิดสอน การรับสมัครและคัดเลือกนักเรียนเข้าเรียน

2. งานจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดทำปฏิทินการศึกษากำหนดตารางสอน การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน ครูประจำชั้น การจัดแบบเรียน การฝึกสอน นิเทศการฝึกสอน การปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนนักเรียน และผู้สอน

3. การบริการทางวิชาการ ได้แก่ งานจัดระเบียบประวัตินักเรียน ระเบียบผลสอบนักเรียน และการประกาศผลสอบ งานจัดการรับสมัครนักเรียน งานลงทะเบียนเรียน งานสื่อการเรียนการสอนงานห้องสมุด

4. งานวัดและประเมินผล ได้แก่ การจัดสอบคัดเลือกนักเรียน งานจัดสอบประจำภาคเรียน งานวิเคราะห์เครื่องมือในการประเมินผล งานติดตามประเมินผลการเรียนการสอนของนักเรียนและอาจารย์ผู้สอน (นิเทศการสอน)

2. ภารกิจการบริหารงานด้านกิจการนักเรียน

งานกิจการนักเรียนจัดเป็นงานที่มีส่วนเชื่อมโยงสัมพันธ์กับงานวิชาการ เพื่อให้ นักเรียนเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว นอกจากจะเป็นคนเก่ง ฉลาด มีความรู้วิชาการ และยังคงเป็นผู้นำ บุคลิกภาพที่ดี มีระเบียบวินัย ความประพฤติดี ดำรงตนอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดีด้วย การบริหาร กิจการนักเรียนนั้น แต่ละโรงเรียนอาจจะแตกต่างกันไปตามขนาดของโรงเรียนและองค์ประกอบอื่น ๆ ซึ่งมีนักวิชาการได้กล่าวถึงภารกิจการบริหารงานด้านกิจการนักเรียนไว้ดังนี้

³²สมศักดิ์ คงเที่ยง. **หลักการบริหาร การศึกษา.**(กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง), 2545.

รัชพล คชชารุ่งโรจน์ ได้กล่าวถึงกลยุทธ์ในการบริหารกิจการนักเรียนว่าจะต้องบริหารจัดการประชาธิปไตยในโรงเรียนที่ทันสมัย ควรสร้างให้เกิดขึ้นเป็นชีวิตจริงในโรงเรียนสอนให้เรียนรู้เรื่องประชาธิปไตยที่ถูกต้อง กิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าโรงเรียนต้องนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียนทันสมัย นำโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์มาใช้ในการบริหารจัดการระบบสหกรณ์ โรงเรียนจะทำให้ระบบงานสะดวกรวดเร็วเป็นระบบขึ้น การบริหารจัดการอาหารกลางวัน เป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่มุ่งส่งเสริมด้านสุขลักษณะในการรับประทานอาหารเช้าและฝึกปฏิบัติจริง ครูร่วมกันปฏิบัติ โรงเรียนจ้างคนนอกมาทำหรือประมูลให้บุคคลภายนอกมาจัดการบริการอาหารกลางวัน มีการบริหารจัดการกีฬาในโรงเรียนซึ่งเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่ส่งเสริมการแสดงออกทางการออกกำลังกาย การกีฬาจะช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม แม้แต่การบริหารจัดการทีมฟุตบอล การบริหารกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด เป็นกิจกรรมที่สามารถนำกลยุทธ์ในการบริหารจัดการสร้างวินัยนักเรียนได้เป็นอย่างดี รวมทั้งการบริหารจัดการกิจกรรมชุมนุมเป็นกิจกรรมเสริมหลักในการพัฒนาผู้เรียน ส่งเสริมความสามารถ และความแตกต่างของแต่ละบุคคล เสริมทักษะวิถีชีวิตให้กับนักเรียนโดยสรุป การกิจการบริหารงานด้านกิจการนักเรียน มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้

1. งานทะเบียนประวัติและข้อมูลนักเรียน เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการเก็บประวัติของนักเรียน ตั้งแต่เข้าโรงเรียนจนออกจากโรงเรียน รวมทั้งข้อมูลพฤติกรรมต่าง ๆ ของนักเรียน
2. งานระเบียบและวินัยนักเรียน ได้แก่ งานดูแลให้นักเรียนปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน และการควบคุมความประพฤตินักเรียน การทะเลาะวิวาท การติดยาเสพติด ความปลอดภัยของนักเรียน การประเมินมาตรฐานคุณลักษณะพึงประสงค์ของนักเรียน งานครูเวร
3. งานกิจกรรมและพัฒนาการ ได้แก่ งานกิจกรรมโครงการต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดให้หรือ นักเรียนจัดร่วมกับโรงเรียน เช่น งานกีฬาสี รัับน้องใหม่ งานสภาและองค์กรนักเรียน ชุมนุม ชมรม ต่าง ๆ
4. งานบริการแนะแนว ได้แก่ งานปฐมนิเทศนักเรียนใหม่ งานปัจฉิมนิเทศนักเรียนที่จะสำเร็จการศึกษา งานประชุมนักเรียน ประชุมผู้ปกครอง งานครูประจำชั้น งานให้คำปรึกษาด้านพฤติกรรม และการเรียนของนักเรียน งานบริการข้อมูลสารสนเทศการศึกษาต่อและอาชีพ

3. การกิจการบริหารงานบริหารและธุรการ

งานธุรการ คืองานที่เกี่ยวข้องงานติดต่อ โต้ตอบและประสานงาน งานสารบรรณ งานการเงิน การทำงบประมาณ การทำบัญชี งานเกี่ยวกับพัสดุครุภัณฑ์ การจ้าง การจัดหาและการจัดซื้อ งานเกี่ยวกับสถานที่และความปลอดภัยของสมาชิกขององค์การหรือสถาบันนั้นๆ ซึ่งสอดคล้องกับ พิชัย เสี่ยมจิตต์ ที่ได้กล่าวถึงงานธุรการ การเงินและพัสดุว่า เป็นงานบริการที่จัดบริการให้หน่วยงานต่าง ๆ เป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานของสถาบันดำเนินไปด้วยความสะดวก รวดเร็ว

รวดเร็ว บรรลุจุดหมายของสถาบันที่กำหนดไว้ โดยขอบข่ายงานธุรการได้แก่ งานสารบรรณ งานการเงิน งานพัสดุ งานธุรการทั่วไป เช่นเดียวกับ เจือ หมายถึง (2540: 438 – 439) ได้กล่าวถึงงานธุรการโรงเรียนว่าได้แก่งานสารบรรณ งานทะเบียน งานการเงิน งานพัสดุ งานพิมพ์และโรเนียว งานสถิติ งานธุรการทั่วไป

รัชพล คชชารุ่งโรจน์ ได้กล่าวถึงงานธุรการว่า งานธุรการเปรียบเสมือนเป็นแม่บ้านของโรงเรียนในการจัดการดูแลระบบงานการติดต่อสื่อสาร การประสานงานทั้งภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียน โดยปัจจุบันต้องนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาบริหารจัดการระบบงานธุรการที่ทันสมัย ดังนั้น งานบริหารและธุรการจึงประกอบด้วยงานต่างๆ ดังนี้

3.1 งานสารบรรณ เป็นงานที่เกี่ยวกับการโต้ตอบ ร่าง พิมพ์ หนังสือ งานเก็บหลักฐาน จัดทำประกาศ คำสั่ง ระเบียบ ข้อบังคับ บันทึกการประชุม ประสานการติดต่อบุคคลและหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก ทะเบียนหนังสือเข้า – ออก การบริหารงานเอกสาร ตั้งแต่การจัดทำการรับการส่ง การเก็บรักษา การยืมจนการทำลาย ให้เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ.2526 ได้กล่าวถึงงานธุรการว่า ปัจจุบันได้นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาบริหารจัดการระบบงานธุรการที่ทันสมัย ได้แก่ ระบบสำนักงานอัตโนมัติ (Office Automatic) ได้แก่งานสารบรรณ การจัดทำเอกสารและการส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ งานแฟ้มเอกสาร งานบันทึกการนัดหมายผู้บริหาร

3.2 งานการเจ้าหน้าที่ เป็นงานที่เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีลงนามปฏิบัติราชการ สรุปรวันลาต่างๆ การจัดทำทะเบียนประวัติบุคลากร การพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน การขอเครื่องราชอิสริยาภรณ์

3.3 งานการเงินและพัสดุ เป็นงานที่เกี่ยวกับการรับเงิน การเบิกเงิน การจ่ายเงินการส่งเงิน การก่องหนี่ผูกพัน การเก็บรักษาเงิน การจัดซื้อ การจัดจ้าง การลงบัญชีเอกสารทางการเงิน การควบคุม การจำหน่ายพัสดุ และเกี่ยวกับเงินงบประมาณ และเงินนอกงบประมาณตลอดจนถึงเงินรายได้แผ่นดิน

3.4 งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม งานอาคารสถานที่เป็นปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยให้การจัดการศึกษาบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

โดยสรุป การกิจการบริหารงานบริหารและธุรการ มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้

1. งานธุรการ รับผิดชอบดูแลงานสารบรรณที่เกี่ยวกับงานผลิตเอกสาร งานรับ – ส่งหนังสือราชการ งานทะเบียนหนังสือเข้า – ออก ระเบียบ ประกาศ หนังสือเวียนต่าง ๆ งานการเจ้าหน้าที่ รับผิดชอบดูแลการจัดทำบัญชีลงนามปฏิบัติราชการของบุคลากรโรงเรียน ตรวจสอบการมาปฏิบัติราชการ วันลาต่างๆ การขอเครื่องราชอิสริยาภรณ์ การพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน การออกคำสั่งต่างๆ ของโรงเรียน การสรรหาบุคลากร การประเมินการปฏิบัติราชการของบุคลากร

2. งานคลังและพัสดุ รับผิดชอบดูแล การรับ – จ่ายเงินของโรงเรียน ตามระเบียบกระทรวงการคลัง และระเบียบของส่วนราชการในสังกัด รับเงินค่าบำรุงการศึกษา ค่าธรรมเนียมต่าง ๆ เงินบริจาค เงินสนับสนุนการศึกษารายหัว เงินยืมตรงจ่าย จัดทำงบฐานะการเงินของโรงเรียน การจัดทำงบประมาณของโรงเรียน งานพัสดุ รับผิดชอบดูแลการจัดซื้อจัดหาพัสดุครุภัณฑ์ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง การจ้างเหมาบริการต่างๆ ของโรงเรียน จัดทำทะเบียนพัสดุครุภัณฑ์การควบคุมการเบิกจ่ายพัสดุครุภัณฑ์ การบำรุงรักษา ให้เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ

3. งานอาคารสถานที่ รับผิดชอบดูแลการจัดทำแผนผังแม่บทของโรงเรียนเกี่ยวกับอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน งานยานพาหนะ งานซ่อมบำรุง อาคารสถานที่ ครุภัณฑ์และสาธารณูปโภค ภายในโรงเรียน งานยามรักษาการณ์ รับผิดชอบดูแลรักษาความปลอดภัยอาคารสถานที่ ทรัพย์สินและความปลอดภัยของนักเรียนและบุคลากรของโรงเรียน ดูแลการจราจรภายในโรงเรียน งานผลิตเอกสาร ดูแลการผลิตเอกสารของงานบริหารและธุรการของโรงเรียนเพื่ออำนวยความสะดวกการผลิตสื่อการสอนให้ทันต่อการเรียนการสอน

4. ภารกิจการบริหารงานด้านนโยบายและแผน

การบริหารงานโรงเรียน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีทิศทาง บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมาย พันธกิจของโรงเรียนไว้อย่างชัดเจน ซึ่งมีนักวิชาการได้กล่าวถึงภารกิจการบริหารงานด้านนโยบายและแผนงานไว้ดังนี้

4.1 งานนโยบายและแผน ในการบริหารงานโรงเรียนเพื่อให้การดำเนินงานเป็นระบบอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ต้องมีแผนเป็นเครื่องมือสำคัญ ซึ่งในระดับโรงเรียนที่สำคัญมี 3 แผนคือ ธรรมนูญโรงเรียน แผนยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการ

4.2 งานพัฒนาบุคลากร การบริหารงานบุคคล หมายถึง การจัดและดำเนินการเกี่ยวกับการวางแผนเกี่ยวกับตัวบุคคลที่ปฏิบัติงานในองค์การตั้งแต่การสรรหาผู้มีความรู้ความสามารถ ที่มีจำนวนเพียงพอเข้ามาดำเนินงานให้เกิดประโยชน์เต็มที่ ตลอดทั้งการบำรุงรักษา ส่งเสริม และพัฒนาสมรรถภาพของผู้ปฏิบัติงานให้สามารถปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลสำเร็จความมุ่งหมายขององค์การ

4.3 งานประกันคุณภาพการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2545 ได้กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ สถานศึกษาจึงต้องจัดให้มีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสถานศึกษาจะต้องจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่

เกี่ยวข้อง และต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารสถานศึกษา

4.4 งานระบบบริหารและข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียน ระบบสารสนเทศ เป็นระบบที่จัดตั้งขึ้นเพื่อรวบรวม จัดเก็บ และใช้สารสนเทศสนองความต้องการของหน่วยงาน ทั้งนี้โดยมีการจัดเก็บอย่างเป็นระบบ ปัจจุบันข้อมูลข่าวสารสารสนเทศมีบทบาทสำคัญต่อมนุษย์อย่างมากคือ ช่วยในการวางแผนการดำเนินงานและเพื่อประกอบการตัดสินใจ เป็นเครื่องชี้้นำในการดำเนินงานต่างๆ ได้ตามวัตถุประสงค์ และการประเมินผลการดำเนินงาน

โดยสรุป ภารกิจการบริหารงานด้านนโยบายและแผน มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้

1. งานนโยบายและแผน รับผิดชอบดูแลการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการทั้งแผน 5 ปีและแผน 1 ปี รวมทั้งการจัดทำงบประมาณรายจ่ายทั้ง จัดทำแผนกรอบอัตรากำลัง

2. งานพัฒนาบุคลากร ดูแลจัดทำโครงการสัมมนาวิชาการหรือฝึกอบรมบุคลากรของโรงเรียน เพื่อพัฒนาบุคลากรที่เข้าใหม่ ฝึกอบรมด้านการจัดการเรียนการสอน การวิจัย ฝึกอบรมทักษะการปฏิบัติงานในรูปแบบใหม่แก่บุคลากรที่เป็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริการทางการศึกษา การจัดส่งบุคลากรเข้าร่วมการฝึกอบรม สัมมนาวิชาการต่าง ๆ ของหน่วยงานภายนอก และการศึกษาดูงานในประเทศและต่างประเทศ

3. งานประกันคุณภาพการศึกษา รับผิดชอบดูแลการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน เพื่อการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2545 โดยมีคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนร่วมเป็นกรรมการในการจัดทำเอกสารการประเมินตนเอง (SAR) เพื่อเตรียมการรับการประเมินคุณภาพภายในจากหน่วยประกันคุณภาพภายใน และจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

4. งานระบบบริหารและข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียน รับผิดชอบในการออกแบบระบบสารสนเทศ จัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียน และเก็บรวบรวมข้อมูลทุกประเภทของทุกหน่วยงาน และจัดทำระบบสารสนเทศในการตัดสินใจของผู้บริหาร การจัดทำระบบโรงเรียนต้นแบบโรงเรียนเครือข่าย

5. ภารกิจการบริหารงานด้านสวัสดิการ

งานสวัสดิการนักเรียน เป็นภารกิจหนึ่งที่สำคัญของการบริหารกิจการนักเรียน งานสวัสดิการจะช่วยให้นักเรียนบรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ ทำให้นักเรียนสามารถใช้ชีวิตอย่างมีความสุขในสถาบัน สวัสดิการนักเรียนมีบริการที่สถาบันสามารถจัดได้ดังนี้ 1) บริการแนะแนว 2) บริการทางการเงิน 3) บริการสุขภาพอนามัย 4) บริการอาหารในสถาบัน 5) บริการด้านความปลอดภัย

6) บริการรับส่งนักเรียน 7) บริการไปรษณีย์และโทรศัพท์ 8) บริการการเรียนวิชาทหารและการผ่อนผันการตรวจคัดเลือกทหาร 9) บริการร้านค้าในสถาบัน 10) บริการศิษย์เก่า³³

กิติมา ปรีดีดีลิก ได้กล่าวถึงงานบริการต่างๆ ที่ให้บริการแก่นักเรียน เช่น ห้องสมุด การแนะแนว สุขภาพอนามัย อาหารกลางวัน ความปลอดภัยนักเรียน รถรับส่งนักเรียน³⁴

ประเสริฐ เชษฐพันธ์ ได้กล่าวถึงงานด้านบริการหรือสวัสดิการนักเรียนว่า ได้แก่ บริการรับ-ส่งนักเรียน บริการอาหารกลางวัน บริการสุขภาพอนามัย บริการร้านค้าโรงเรียนบริการให้ความปลอดภัย บริการช่วยเหลือด้านการเงิน บริการแนะแนวและให้คำปรึกษา บริการสอนพิเศษ บริการห้องสมุด³⁵

โดยสรุปแล้ว ภารกิจการบริหารงานด้านสวัสดิการ มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้

1. งานสวัสดิการโรงเรียน รับผิดชอบดูแลงานสวัสดิการแก่นักเรียนและบุคลากรของโรงเรียนที่เกี่ยวกับการหาทุนการศึกษา สวัสดิการเงินกู้เพื่อการศึกษาของนักเรียนและเงินสวัสดิการกู้ยืมของบุคลากร การจัดทำประกันอุบัติเหตุให้แก่นักเรียนและบุคลากร จัดหาแบบเรียนตำราเรียนร่วมกับฝ่ายวิชาการจำหน่ายให้แก่นักเรียน

2. งานโภชนาการและร้านค้า รับผิดชอบดูแลงานจัดเลี้ยงและรับรองแขกผู้มาเยือนโรงเรียนและการประชุมหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ดูแลจัดการประมุขร้านอาหารภายในโรงเรียนตลอดจนสุขอนามัยและโภชนาการของนักเรียนและบุคลากร

3. งานพยาบาลและอนามัยโรงเรียน รับผิดชอบดูแลงานการรักษาพยาบาลของโรงเรียน ที่ให้บริการแก่นักเรียนและบุคลากรของโรงเรียนจากการเจ็บป่วย หรือประสบอุบัติเหตุในโรงเรียน ประสานงานกับบริษัทประกันภัยกรณีนักเรียนหรือบุคลากรประสบอุบัติเหตุ บริการตรวจสุขภาพนักเรียน และติดตามภาวะโภชนาการ และการเจริญเติบโตของนักเรียนทุกระดับชั้นให้บริการเผยแพร่ความรู้ และข้อมูลสุขภาพ ข้อมูลอัตราการเจริญเติบโตของนักเรียน

4. สหกรณ์ของโรงเรียน รับผิดชอบดูแลบริหารกิจกรรมร้านค้าสหกรณ์โรงเรียน

6. ภารกิจการบริหารงานด้านกิจการพิเศษ

³³ พิชัย เสี่ยมจิตต์ การบริหารงานเฉพาะด้านในสถาบันการศึกษา. อุบลราชธานี : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี, 2542, 74.

³⁴ กิติมา ปรีดีดีลิก. การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. เอกสารประกอบการสอนวิชาบริหาร 300, กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2529, หน้า

³⁵ ประเสริฐ เชษฐพันธ์. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2542, 129.

การบริหารงานด้านกิจการพิเศษ เป็นงานบริหารที่มีภาระหน้าที่ความรับผิดชอบที่เป็นงานนอกเหนือจากงานการจัดการเรียนการสอนแต่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันเพราะเป็นงานที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพประสิทธิผลและบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโรงเรียน ทั้งการจัดกิจกรรมพิเศษต่าง ๆ ของโรงเรียน การประชาสัมพันธ์และความสัมพันธ์กับชุมชน การให้บริการโสตทัศนศึกษา ซึ่งมีนักวิชาการที่ได้กล่าวถึงภารกิจการบริหารงานด้านกิจการพิเศษไว้ดังนี้

ประเสริฐ เชษฐพันธ์ ได้กล่าวถึงงานสัมพันธ์ชุมชนว่าจุดมุ่งหมายที่สำคัญก็คือการสร้างประโยชน์ให้ทั้งทางโรงเรียน ทางบ้านและชุมชน โดยให้ทุกฝ่ายมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน และร่วมมือกันทำงานเพื่อความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียนและชุมชน เป็นภารกิจที่สำคัญที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีสัมพันธภาพอันดีให้เกิดขึ้นระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จะเป็นช่องทางให้ชุมชนเห็นประโยชน์และเกิดศรัทธาต่อโรงเรียนตามมา เมื่อ “ศรัทธา” เกิดขึ้นแล้ว การดำเนินกิจการต่างๆ ของโรงเรียน จะได้รับความร่วมมือจากชุมชนเต็มที ซึ่งการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนควร ใช้กระบวนการ 2 ทาง คือ การนำโรงเรียนออกสู่ชุมชน เช่น ให้ชุมชนเข้ามาช่วยเหลือกิจการงานของโรงเรียนเช่นหาเงิน วัสดุ หรือการร่วมจัดงานวัฒนธรรมประเพณี และการนำชุมชนมาสู่โรงเรียน เช่น เชิญชุมชนมาเป็นวิทยากรแนะนำอาชีพหรือฝึกอบรม³⁶

พิชัย เสงี่ยมจิตต์ (2542: 253 -282) ได้ให้ความหมายของการประชาสัมพันธ์ว่า หมายถึงภารกิจขององค์การในการสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้อง อันจะนำไปสู่ความเข้าใจอันดี สนับสนุนร่วมมือซึ่งกันให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์เพื่อผลประโยชน์ของทั้งสองฝ่าย การประชาสัมพันธ์มุ่งเน้นในลักษณะการป้องกัน การสร้างสรรค์ การแก้ไขเป็นสำคัญ โดยกระบวนการประชาสัมพันธ์ ประกอบด้วยการวางแผนงาน การจัดหน่วยงานประชาสัมพันธ์ และต้องมีการประเมินผลการประชาสัมพันธ์ ทั้งนี้วิธีการประชาสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีวิธีปฏิบัติ 2 วิธี คือ การนำสถาบันออกสู่ชุมชน เช่น การให้โรงเรียนเป็นศูนย์การศึกษาวัฒนธรรม และการนำชุมชนเข้าสู่สถาบันเช่นเชิญผู้เชี่ยวชาญมาเป็นวิทยากร การจัดตั้งสมาคมครูผู้ปกครอง สมาคมศิษย์เก่า³⁷

รัชพล คชารุ่งโรจน์ (2548 : 106 - 108) ได้กล่าวถึงการบริหารจัดการงานสัมพันธ์กับชุมชนว่า โรงเรียนเป็นสถาบันทางสังคมที่ต้องมีการปฏิสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่องกับชุมชนสิ่งแวดล้อมต่างๆ รอบๆ โรงเรียนเป็นปัจจัยในการเสริมสร้างการจัดการศึกษาร่วมกัน การบริหารจัดการงานสัมพันธ์กับ

³⁶ ประเสริฐ เชษฐพันธ์, การบริหารการศึกษา, อ่างแล้ว, 136-138.

³⁷ พิชัย เสงี่ยมจิตต์. การบริหารงานเฉพาะด้านในสถาบันการศึกษา. อุบลราชธานี : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี, 2542, 253-282.

ชุมชน เช่น สร้างความสัมพันธ์โดยใช้กีฬาเป็นสื่อ สร้างสมาคมศิษย์เก่าสมาคมผู้ปกครองและครู และการสร้างเครือข่ายผู้ปกครองชุมชนเพื่อช่วยดูแลนักเรียน และยังได้กล่าวถึงโรงเรียนที่ทันสมัยต้องบริหารจัดการเทคโนโลยี ให้ทันสมัยด้วย แนวทางในการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศให้ทันสมัยสำหรับโรงเรียนได้แก่ เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับจัดการความรู้ ซึ่งได้แก่คอมพิวเตอร์ การประยุกต์ใช้ซอฟต์แวร์ในระบบการบริหารจัดการ เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับเพิ่มพูนความรู้ ได้แก่ การนำระบบโสตทัศน สื่อผสม สื่อมัลติมีเดีย การสืบค้นอินเทอร์เน็ต การเรียนแบบ e – learning เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้เพิ่มพูนความรู้

สรุป ภารกิจการบริหารงานด้านกิจการพิเศษ มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้

1. งานโครงการกิจกรรมพิเศษต่าง ๆ รับผิดชอบดูแลงานกิจกรรมและโครงการที่จัดเป็นประจำของโรงเรียน ในทุกภาคการศึกษา และโครงการกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียน สมาคมศิษย์เก่า สมาคมผู้ปกครองและครู เช่นงานกีฬา งานจัดหาทุนต่าง ๆ ของโรงเรียนทั้งที่โรงเรียนจัดเอง และร่วมกับสมาคมศิษย์เก่า และสมาคมผู้ปกครองและครู
2. งานประชาสัมพันธ์ รับผิดชอบดูแลงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนและการสัมพันธ์กับชุมชน จัดทำข่าวประชาสัมพันธ์โรงเรียน วารสาร และรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของโรงเรียน
3. งานโสตทัศนศึกษาของโรงเรียน ดูแลให้บริการสื่อการเรียนการสอนทางโสตทัศนอุปกรณ์ การจัดโทรทัศน์วงจรปิด การจัดเสียงตามสาย รายการวิทยุโรงเรียน

จากรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับการบริหารงานสถานศึกษา ดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า มีภาระงานที่ระบบการบริหารจัดการสถานศึกษาต้องดำเนินประกอบด้วย ด้านวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานงบประมาณและการบริหารงานทั่วไป

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management) โดยทั่วไปมีหลักการได้กล่าวไว้ในแต่ละประเด็น ดังนี้

1. หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization)

กระบวนการบริหารโดยการกระจายอำนาจทางการศึกษา (Educational Decentralizing) เป็นการถ่ายโอนความรับผิดชอบเกี่ยวกับการวางแผนการบริหารจัดการ การจัดสรรทรัพยากรจากส่วนกลางลงสู่หน่วยงานเครือข่าย ในลักษณะที่มีขอบข่ายของความรับผิดชอบทั้งหมดหรือจำกัดในรูปแบบต่อไปนี้

1.1 การแยกอำนาจ (Deconcentration) เป็นการถ่ายโอนภาระความรับผิดชอบของงาน อำนาจการบริหารเพียงบางส่วนจากส่วนกลางลงสู่เครือข่ายระดับล่าง ยึดนโยบายและ

แผนงานรวมทั้งแนวทางการดำเนินงานที่กำหนดโดยส่วนกลาง สามารถปรับวิธีการดำเนินงานให้เหมาะสมกับสภาพเงื่อนไขของท้องถิ่น

1.2 การมอบอำนาจ (Delegation) การแต่งตั้งทำการแทน เป็นการถ่ายโอนความรับผิดชอบเชิงบริหารจัดการในงานเฉพาะกิจ ที่ไม่ได้เป็นงานประจำให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ ทั้งนี้ ความรับผิดชอบสูงสุดยังคงอยู่ที่หน่วยงานกลาง

1.3 การถ่ายโอนอำนาจ (Devolution) การแต่งตั้งโดยถือเป็นอำนาจตกทอด เป็นการสร้างความเข้มแข็งให้แก่หน่วยงานย่อยของรัฐบาล และมอบอำนาจให้ดำเนินการด้วยตนเองอย่างอิสระแต่อยู่ภายใต้ของหน่วยงานกลาง

1.4 การโอนอำนาจให้เอกชน (Privatization) เป็นการถ่ายโอนอำนาจความรับผิดชอบ ในการดำเนินงานกับเอกชนแทนภาครัฐบาลอย่างสิ้นเชิง

การกระจายอำนาจทางการศึกษาเป็นการจัดสรรอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบในการตัดสินใจด้านต่างๆในการบริหารโรงเรียนซึ่งแสดงถึงความยืดหยุ่นคล่องตัวและมีอิสระในการตัดสินใจ โดยตระหนักถึง ความต้องการที่แท้จริงของโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างศักยภาพด้านคุณภาพ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและ บรรลุตามเป้าหมาย การกระจายอำนาจจากส่วนกลางลงสู่โรงเรียนหรือสถานศึกษามีแนวปฏิบัติหลายประการซึ่งดังนี้

1. การออกแบบระบบใหม่โรงเรียนต้องมีการออกแบบระบบการบริหารจัดการใหม่
2. กำหนดขอบเขตการบริหารจัดการใหม่ให้ชัดเจน ยึดหลักความเสมอภาคและสอดคล้องกับสภาพบริบท ตลอดทั้งเงื่อนไขทางการเมือง ระเบียบกฎหมายต่าง ๆ ให้มากที่สุด มีการมอบอำนาจจากผู้บริหารลงสู่ปฏิบัติและผู้มีส่วนร่วมให้มากที่สุด
3. วางแผนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ทั้งภารกิจผู้บริหารแผนงาน/โครงการและงบประมาณ จัดทำนโยบายแนวดำเนินงาน รวมทั้งการพัฒนาทรัพยากรบุคคลในองค์กร
4. มีการแบ่งอำนาจหน้าที่ในทางเทคนิคและวิชาการเพื่อให้ผู้รับผิดชอบสามารถจัดการควบคุม นิเทศและประเมินผล ซึ่งควรระบุให้ชัดเจนว่าอำนาจหน้าที่ใดใครรับผิดชอบ
5. จัดทำรายละเอียดงานต่าง ๆ ให้ชัดเจนและสอดคล้องกับความต้องการของส่วนรวมหรือท้องถิ่น เช่น การอนุมัติการจัดจ่ายสื่อวัสดุอุปกรณ์ศึกษา
6. แบ่งอำนาจหน้าที่ในการจัดการทรัพยากรทางการศึกษา เช่น บุคคล การเงิน และวัสดุอุปกรณ์การศึกษาให้ชัดเจน เป็นต้น
7. มีการตรวจสอบติดตามประเมินผลจากทุกฝ่ายให้เกิดความถูกต้องโปร่งใส

2. หลักการมีส่วนร่วม (Participation)

การมีส่วนร่วม หมายถึง การเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจและอารมณ์ (Mental and Emotional Involvement) ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่ม (Group Situation) ซึ่งผลของการ

เกี่ยวข้องเป็นเหตุเร้าใจให้กระทำการบรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้นกับทั้งทำให้เกิดความรู้สึกร่วมรับผิดชอบ

การมีส่วนร่วม = ความร่วมมือ + การประสานงาน + การรับผิดชอบ

Participation = Cooperation + Coordination + Responsibility

โดยให้ความหมายของความร่วมมือว่า หมายถึง ความตั้งใจของบุคคลที่จะมาทำงานร่วมกันเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่ม

การประสานงาน หมายถึง ห่วงเวลาและลำดับเหตุการณ์ที่มีประสิทธิภาพในการกระทำกิจกรรมหรือการงาน

ความรับผิดชอบ หมายถึง ความรู้สึกผูกพันในการทำงาน และในการกระทำที่เชื่อถือไว้วางใจ

สรุปได้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกระบวนการตัดสินใจ เน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่างแข็งขันของบุคคลใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญในการแก้ปัญหาในการบริหารอยู่บนพื้นฐานของแนวความคิดของการ แบ่งอำนาจหน้าที่ที่ถือว่าผู้บริหารแบ่งอำนาจหน้าที่การบริหารของพวกเขาให้กับผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาของพวกเขา

การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน มีองค์ประกอบที่สำคัญคือ

1. การร่วมคิด (Plan) เป็นการวางแผนร่วมกันกับบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนหรือสถานศึกษาเพื่อกำหนดเป็นแนวทางพัฒนาองค์กรสู่เป้าหมาย
2. การร่วมตัดสินใจ (Decision-Making) เป็นขั้นตอนการตัดสินใจร่วมกันที่มีต่อแผนงานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เพื่อค้นหาแนวทางที่มีประสิทธิภาพสูงสุดต่อการนำไปปฏิบัติ
3. การร่วมทำ (Implementation) เป็นขั้นตอนการนำแผนงาน/โครงการที่กำหนดสู่การปฏิบัติร่วมกัน เป็นการทำงานเป็นทีมที่มุ่งสู่คุณภาพและผลสำเร็จของงาน
4. การร่วมประเมิน (Evaluation) เป็นการประเมินผลการทำงานว่าบรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด การประเมินต้องทำในรูปแบบการร่วมประเมินและคิดค้นหาคำตอบร่วมกัน

3. หลักการบริหารจัดการตนเอง (Self-Managing)

อุทัย บุญประเสริฐ กล่าวว่า ในระบบการจัดการศึกษาทั่วไปนั้น มักจะทำให้โรงเรียนหรือสถานศึกษาเป็นปฏิบัติตามนโยบายของ ส่วนกลางเป็นหลักในแทบทุกเรื่อง โรงเรียนหรือสถานศึกษาจึงไม่มีอำนาจอย่างแท้จริง ในการบริหารจัดการด้วยตนเอง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้นมีความเชื่อว่าวิธีการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย สามารถทำได้หลายวิธี เพียงส่วนกลางกำหนดแต่นโยบาย และให้โรงเรียนหรือสถานศึกษามีระบบบริหารจัดการด้วยตนเอง โดยให้โรงเรียนหรือสถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบในการดำเนินงาน สามารถดำเนินงานได้หลายวิธีที่แตกต่างกันแล้วแต่ความพร้อมและสถานการณ์ของโรงเรียนหรือสถานศึกษานั้น ๆ ผลที่ได้รับน่าจะมี

ประสิทธิภาพสูงกว่าที่ทุกอย่างถูกกำหนดมาจากส่วนกลางไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม³⁸

4. หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล (Check and Balance)

การจัดการศึกษาที่ผ่านมาจะเป็นการจัดการศึกษาแบบรวมศูนย์อำนาจไว้ในส่วนกลาง มากจนเกินไป โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้เกิดเอกภาพ (Unity) และมาตรฐาน (Standard) การจัดการศึกษา เมื่อสังคมเปลี่ยนแปลงไป ความเจริญก้าวหน้าเปลี่ยนไปการจัดการศึกษาจาก ส่วนกลาง จึงมีข้อจำกัดและไม่สนองตอบต่อความต้องการของผู้เรียนและสังคม ดังนั้นการให้อำนาจกลับคืนสู่ท้องถิ่นให้ประชาชนและท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางเป็นวิธีที่ถูกต้องที่สุด เพื่อให้เกิดความสมดุลในการจัดการศึกษาระหว่างส่วนกลางและท้องถิ่น มีการตรวจสอบและเกิดความโปร่งใสในการบริหารจัดการส่งผลต่อประสิทธิผลและประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาในที่สุด³⁹

โรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม

ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

ในปี พ.ศ. ๒๕๓๗ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศจัดตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอห้วยกระเจาขึ้นที่บ้านไผ่สี ตำบลสระลงเรือ อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี โดยอยู่ในความดูแลของ โรงเรียนพนมทวนพิทยาคม “สว่างเฉลิมสุคนธสิทธิ์” ซึ่งสถานที่ตั้งโรงเรียนได้มาจากการบริจาคที่ดิน ของนายเป็รื่อง ยี่สรอง จำนวน ๒๘ ไร่ ๒ งาน ๒๖ ตารางวา และนางละออง ทองหาร จำนวน ๗ ไร่ ๑ งาน ๗๓ ตารางวา เป็น ๒ แปลง รวม ๓๕ ไร่ ๓ งาน ๙๙ ตารางวา แต่เนื่องจากการก่อสร้างอาคารเรียนยังไม่แล้วเสร็จจึงต้องอาศัยเรียนชั่วคราว ที่โรงเรียนบ้านไผ่สี ตำบลสระลงเรือ อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี เริ่มเปิดเรียนวันแรกเมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๓๗ มีนักเรียนรุ่นที่ ๑ จำนวน ๔๘ คน แยกเป็นนักเรียนชาย ๒๙ คน นักเรียนหญิง ๑๙ คน ต่อมาเมื่ออาคารสร้างเสร็จเรียบร้อยจึงได้ย้ายมาอยู่ที่อยู่ปัจจุบัน เมื่อวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๓๘ โดยใช้ชื่อว่า “โรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม” มีนายสะอาด ทั่นเส็ง ทำหน้าที่เป็นครูใหญ่ อาคารหลังแรกเป็นอาคารชั่วคราว ๑ หลัง ๔ ห้องเรียน และส้วมนักเรียน ๑ หลัง ๘ ที่นั่ง ด้วยเงินบริจาค ๒๐๐,๐๐๐ บาท

³⁸ อุทัย บุญประเสริฐ การศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรูปแบบของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2542.

³⁹ อุทัย บุญประเสริฐ การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน, 38.

พ.ศ. ๒๕๓๘ กรมสามัญศึกษา ได้จัดสรรงบประมาณค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ได้แก่ อาคารเรียนถาวร ๒ หลัง โรงฝึกงาน ๑ หลัง บ้านพักครู ๑ หลัง บ้านพักภารโรง ๑ หลัง ส้วมนักเรียน ๑ หลัง และสนามบาสเกตบอล จำนวน ๑ สนาม

พ.ศ. ๒๕๓๙ กรมทรัพยากรธรณี กระทรวงอุตสาหกรรม ได้อนุมัติให้สร้างหอถ้ำน้ำบาดาล ๑ ชุด และกรมสามัญศึกษา ได้จัดสรรงบประมาณค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ได้แก่ บ้านพักครู ๑ หลัง ส้วมนักเรียน ๑ หลัง ถังเก็บน้ำฝน ๑ หลัง รั้วคอนกรีตพร้อมป้ายหน้าโรงเรียนความยาว ๘๕ เมตร และถนนคอนกรีตจากประตูหน้าถึงโรงฝึกงาน ความยาว ๓๐๐ เมตร

พ.ศ. ๒๕๔๐ นายอังกอร์ เจริญผล ได้ย้ายมาดำรงตำแหน่งครูใหญ่

พ.ศ. ๒๕๔๒ กรมสามัญศึกษาได้จัดสรรงบประมาณก่อสร้างอาคารเรียนกึ่งถาวร ๑ หลัง ๖ ห้องเรียนเป็นเงิน ๑,๒๐๐,๐๐๐ บาท

พ.ศ. ๒๕๔๓ กรมสามัญศึกษาได้จัดสรรงบประมาณสร้างรั้วลวดหนาม ความยาว ๘๗๐ เมตร เป็นเงิน ๒๓๖,๐๐๐ บาท

พ.ศ. ๒๕๔๔ กรมสามัญศึกษาได้จัดสรรงบประมาณสร้างหอประชุมโรงอาหารแบบ ๑๐๐/๒๗

พ.ศ. ๒๕๔๕ ปีงบประมาณ ๒๕๔๖ กรมสามัญศึกษาได้จัดสรรงบประมาณก่อสร้างอาคารเรียนกึ่งถาวร ๑ หลัง ๖ ห้องเรียน เป็นเงิน ๑,๐๘๐,๐๐๐ บาท

วันที่ 1 เมษายน 2548 นายวรรต แสงอำนาจ ได้มาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา ถึงวันที่ 30 กันยายน 2550

วันที่ 17 ธันวาคม 2550 นายวิบูลย์ คงมั่น ได้มาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา ถึงวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2552

วันที่ 1 มีนาคม 2552 นายสนาม ทับทิมใส ได้รักษาราชการแทนผู้อำนวยการสถานศึกษา ถึงวันที่ 3 มกราคม 2553

วันที่ 4 มกราคม 2553 นายประทีป จำปาศรี ได้มาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา ถึงวันที่ 30 กันยายน 2554

วันที่ 1 ตุลาคม 2554 นางอรณิษา คชนา ได้มาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา ถึงวันที่ 14 ธันวาคม 2556

วันที่ 15 ธันวาคม 2556 นายสุริยะ จันทร์สนอง ได้มาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา ถึงวันที่ 15 ธันวาคม 2558

วันที่ 12 มกราคม 2559 นายธีรวิสิทธิ์ เปี่ยมธนาธิป ได้มาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา จนถึงปัจจุบัน

ปัจจุบันโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แบบสหศึกษา มีนักเรียน 336 คน ข้าราชการครู 22 คน พนักงานราชการ 1 คน ครูอัตราจ้าง 2 คน พนักงานขับรถยนต์ ๑ คน

วิสัยทัศน์

ภายในปี 2565 โรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม เป็นโรงเรียนคุณภาพของชุมชน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ตามมาตรฐานการศึกษา มีคุณธรรม จริยธรรม รักความเป็นไทย ใส่ใจสิ่งแวดล้อม มีทักษะอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

พันธกิจ

1. พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม จัดการเรียนรู้ให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลง
2. พัฒนานักเรียนให้มีความรู้ตามมาตรฐานการศึกษาและมีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
3. พัฒนานักเรียนให้มี คุณธรรม จริยธรรม สำนึกความเป็นไทย ใส่ใจสิ่งแวดล้อม และรับผิดชอบต่อสังคม
4. พัฒนานักเรียนให้มีทักษะอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
5. พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นครุมืออาชีพในยุคศตวรรษที่ 21
6. พัฒนาระบบบริหารจัดการให้ทันสมัยมีประสิทธิภาพ โดยชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

เป้าประสงค์

1. โรงเรียนมีหลักสูตรสถานศึกษาที่ส่งเสริมทางด้านวิชาการ อาชีพ เพื่อตอบสนองความถนัดและความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และสังคม
2. นักเรียนทุกคนมีความรู้ตามมาตรฐานการศึกษา และมีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
3. นักเรียนทุกคนมีคุณธรรม จริยธรรม สำนึกความเป็นไทย ใส่ใจสิ่งแวดล้อม และรับผิดชอบต่อสังคม
4. นักเรียนทุกคนได้รับการส่งเสริมทักษะทางด้านอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
5. ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพ
6. มีระบบบริหารจัดการที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์

1. พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้ตอบสนองความถนัดและความต้องการของนักเรียนและชุมชน
2. พัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและมีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
3. สนับสนุนและส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ใส่ใจสิ่งแวดล้อม ดำเนินชีวิตและมีทักษะอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
4. พัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาสู่มาตรฐานวิชาชีพ
5. พัฒนาระบบบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพก้าวหน้าทันเทคโนโลยี

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

พิชิตศักดิ์ รากเงิน ได้ทำการวิจัย เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหารกับการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับปัจจัยทางการบริหารในภาพรวมทุกด้าน อยู่ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัจจัยทางการบริหารที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกเรียงตามลำดับ คือ ด้านวัฒนธรรมองค์กร มีระดับมาก รองลงมาคือ ด้านโครงสร้างองค์กร มีระดับมาก และ ด้านภาวะผู้นำ มีระดับมาก ตามลำดับ ส่วนปัจจัยทางการบริหารที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีระดับมาก ระดับการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ การบริหารตนเอง มีระดับมาก และการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีระดับมาก ตามลำดับ ส่วนระดับการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือการบริหารที่ยืดหยุ่นต่อเนื่องเป็นระบบ มีระดับมาก 3) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหาร มีความสัมพันธ์กันในทางบวกกับการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด (Y) ในระดับสูง ถึงสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01⁴⁰

⁴⁰ พิชิตศักดิ์ รากเงิน, “ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหารกับการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด ”

กชธนณัฐ คำอินทร์ ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ผลการวิจัยพบว่า 1) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท โดยภาพรวม ค่าเฉลี่ย 3.69 อยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านหลักการบริหารตนเอง รองลงมา คือด้านหลักการกระจายอำนาจ และรองลงมา คือด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล 2) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมให้แก่ประชาชน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ คณะกรรมการสถานศึกษา กำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา 3) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่สถานศึกษาขนาดใหญ่มีการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดเล็กตามลำดับ⁴¹

ศุภจิตา ประทุมทอง ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดเทศบาลนครรังสิต ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดเทศบาลนครรังสิต โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ การพัฒนาทั้งระบบ ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ การมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน การบริหารแบบมีส่วนร่วม การกระจายอำนาจ และการบริหารตนเอง 2) การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดเทศบาลนครรังสิต จำแนกตามขนาดโรงเรียน และประสบการณ์การทำงานพบว่า 2.1 ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดเทศบาลนครรังสิต โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน 2.2 ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็น

(วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอภัยภูเบศร,2560) ปีที่ : 6 ฉบับที่ : 2 หน้า : 162-173

⁴¹กชธนณัฐ คำอินทร์ การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ” (วิทยานิพนธ์ ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น,2561)บทคัดย่อ

ต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดเทศบาลนครรังสิต โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน⁴²

สุนันทา เจริญจิตรโสภณ , กัญญา เอี่ยมพญา และนิวัตต์ น้อยมณี ได้ทำการวิจัย เรื่องการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อโรงเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของครู สังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ แบบที่ครูมีบทบาทเป็นหลัก แบบที่ครูและชุมชนมีบทบาทเป็นหลัก แบบที่ผู้บริหารของโรงเรียนมีบทบาทเป็นหลัก และแบบที่ชุมชนมีบทบาทเป็นหลัก 2) ความผูกพันต่อโรงเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านความเต็มใจปฏิบัติงานอย่างสูงเพื่อทำประโยชน์ให้โรงเรียน ด้านความเชื่อถือ ยอมรับเป้าหมาย และคุณค่าของโรงเรียน และด้านความต้องการที่จะรักษาความเป็นสมาชิกของโรงเรียน 3) แบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อโรงเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร มีค่าความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับมาก ($r = .659$) อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ.05 4) แบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อโรงเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร มีจำนวน 2 ด้าน เรียงลำดับด้านที่มีอำนาจพยากรณ์จากมากไปน้อย คือ แบบที่ครูมีบทบาทเป็นหลัก และแบบที่ครูและชุมชนมีบทบาทเป็นหลัก สร้างสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน $Z'y = .620X + .271X^{43}$

พิมพ์ฤทธิ์ เทียงภักดิ์ ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยคัดสรรการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42 1) ระดับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42 พบว่าโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณา

⁴² ศุภธิดา ประทุมทอง “การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดเทศบาลนครรังสิต” (สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยปทุมธานี, 2560) บทคัดย่อ

⁴³ สุนันทา เจริญจิตรโสภณ , กัญญา เอี่ยมพญา และนิวัตต์ น้อยมณี “การบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ส่งผลต่อ ความผูกพันต่อโรงเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร” (วารสารชุมชนวิจัย ปีที่10 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2559) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา) หน้า 12

รายด้านพบว่ามากที่สุดคือด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจเป้าหมาย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการกำหนดรูปแบบวิธีการเกณฑ์การตัดสินเอกสารหลักฐาน การศึกษามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 2) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42 พบว่าโดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ใน ระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือรูปแบบที่มีครูเป็นหลัก มี ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือด้านการกำหนดรูปแบบที่ครูและชุมชนมี บทบาทเป็นหลัก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 3) ผลการศึกษาสัมพันธระหว่างการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 42 พบว่าโดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับ 5 อันดับแรก จากมาก ไปน้อย คือ 1.การบริหารที่มีครูเป็นหลักกับ ด้านการบริหารที่มีผู้บริหารเป็นหลัก มีค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.788 2.ด้านการพัฒนาระบบการส่งเสริมสนับสนุนกับด้านการออกแบบการ เรียนรู้ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.785 3. ด้านการออกแบบการเรียนรู้ ด้านการจัดทำสาระ ของหลักสูตรมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.781 4. การบริหารที่มีผู้บริหารเป็นหลักกับ ด้าน การเรียบเรียงเป็นหลักหลักสูตรสถานศึกษามีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.7445 5. การบริหารที่ ชุมชนมีบทบาทเป็นหลักกับด้านการพัฒนาระบบการส่งเสริมสนับสนุน มีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.740 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 4) ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณแบบ มีขั้นตอน ของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งผลต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42 โดยรวมทั้ง 7 องค์ประกอบ พบว่า ตัวแปรที่ สามารถอธิบายความผันแปรที่มีอิทธิพลต่อผลการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งผลต่อ การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42 จำนวน 4 องค์ประกอบ จากสูงสุดไปหาต่ำสุด คือ 1.ด้านการกำหนดการบริหารวิธีการเกณฑ์การตัดสิน เอกสารหลักฐานการศึกษา (X1) สามารถพยากรณ์ได้ ร้อยละ 49.20 (R = 0.492) 2. ด้านการเรียบ เรียงเป็นหลักหลักสูตรสถานศึกษา (X2) สามารถพยากรณ์ได้ ร้อยละ 53.30 (R = 0.533) 3. ด้านการจัด สาระของหลักสูตร (X3) สามารถพยากรณ์ได้ ร้อยละ 55.70 (R = 0.557) 4. ด้านการออกแบบ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (X4) สามารถพยากรณ์ความผันแปรที่มีผลต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็น ฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42 โดยรวมได้ร้อยละ 56.90 (R = 0.569) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01⁴⁴

⁴⁴ พิมพฤทธิ์ เทียงภักดิ์, “ปัจจัยคัดสรรการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42” (วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ปีที่ 7 ฉบับพิเศษ เดือนตุลาคม 2560), 65-66

งานวิจัยต่างประเทศ

โอเบิร์น (O'Brien) ศึกษาวิจัยเรื่องการร่วมกันตัดสินใจด้านการศึกษากับผู้ปกครองการรับรู้ของผู้ปกครอง ครู และครูใหญ่ในการกำหนดการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ขอบเขตองค์กรในโรงเรียนที่ผู้ปกครองครูอาจารย์ และครูใหญ่มีการทำข้อตกลงเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของทั้งสองที่เกิดขึ้นจริงและการมีส่วนร่วมที่เป็นความต้องการของผู้ปกครอง และขอบเขตการรับรู้ของผู้ปกครองครูอาจารย์ และครูใหญ่ ที่แตกต่างกันทั้งที่เกิดขึ้นจริงและที่เป็นความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ผลการศึกษาพบว่ามีความแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญระหว่างผู้ปกครองครูอาจารย์ และครูใหญ่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของทั้งสองที่เกิดขึ้นจริงและส่วนที่เป็นความต้องการของผู้ปกครองในขอบเขตของนโยบาย การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ความสัมพันธ์ของโรงเรียน/ชุมชนนักเรียน เจ้าหน้าที่ฝ่ายพัฒนา เจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคล และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนจะทำการตรวจวัดโดย SEDs-R อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาพบว่า คะแนนสำหรับการรับรู้ของผู้ปกครองและครูเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมที่เกิดขึ้นจริงมักจะต่ำกว่าคะแนนความต้องการการมีส่วนร่วม⁴⁵

แฮร์ริแกน (harrigan) ศึกษาเรื่องการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน : กรณีศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนใน Title I School ผลที่ได้จากการศึกษามีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญสำหรับทั้งนโยบายการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานและสำหรับการเพิ่มความรู้อีกเกี่ยวกับผลกระทบและข้อจำกัดในเรื่องของประสิทธิภาพการศึกษาและนโยบายของแต่ละที่แหล่งที่มาหลักของข้อมูลนั้น มาจากการทดสอบแบบอิงบรรทัดรัฐและระดับชาติ และเกณฑ์การทดสอบโดยการอ้างอิงมาตรฐานเป็นข้อมูลทุติยภูมิ และการสำรวจการออกแบบการบริหารจัดการไปยังครูและผู้บริหารผู้ดูแลเด็กในโรงเรียน Title I เป็นข้อมูลหลัก กลยุทธ์ที่สำคัญในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ การโยงข้อมูลจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิเพื่อตรวจสอบวิธีการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ดีผลกระทบของกลยุทธ์ที่มีต่อประสิทธิภาพในการศึกษามีลักษณะเช่นเดียวกับการบริการจัดการโดยรวมของโรงเรียนการค้นพบที่สำคัญจากการศึกษานี้คือ การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานจะเป็นผู้นำและเป็นผู้นำและเป็นรูปแบบในการบริหารและเป็นกลยุทธ์ที่อยู่ในเกณฑ์ดีโดยมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนบางส่วน แต่มีความล้มเหลวในการที่จะ

บรรลุตามความต้องการอื่น ๆ ผลลัพธ์โดยรวมจากการทดสอบมาตรฐานให้ผลในทางที่ดี ผลที่ได้รับกราฟเส้นโค้งรูประฆังไปทางด้านบวก แต่ผลที่น่าตื่นตาตื่นใจที่สุดของการศึกษานี้คือ ความ

⁴⁵ Joseph Paul O'Brien, "Sharing Educational Decisions with Parents Perceptions of Parents, Teachers, and Principals in a School-Based Management Setting" (A Dissertation of Doctor of Education Washington University, 2004), x-xiii.

ศรัทธาที่มีต่อครูและผู้บริหารในส่วนของ การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยปรับปรุงให้เกิดขึ้นเป็น ผลสัมฤทธิ์แก่นักเรียน โดยจำนวนมากกว่า 90% เห็นพ้องกันว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สามารถที่จะปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนได้แม้ในขณะที่คะแนนการทดสอบไม่แสดงผลลัพธ์ที่เป็น บวกก็ตามรากฐานของความเชื่อนี้ที่จะช่วยให้ครูและผู้บริหารจะได้รับประโยชน์อย่างมากในการ บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ⁴⁶

พามาเล่า เค (Pamela K) ได้ศึกษาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ความเข้าใจของครูใหญ่ และพฤติกรรมหลักจาก 19 ปี ของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน จากการศึกษา พบว่า การถือ กำเนิดของเด็กถูกทิ้งไว้ข้างหลังกฎหมายและวัฒนธรรมของการศึกษาตามมาตรฐาน ที่มีความจำเป็น สำหรับการศึกษ ซึ่งมุ่งเน้นไปที่การเจริญเติบโตทางวิชาการของนักเรียน ซึ่งโรงเรียนและรัฐมีการ รับผิดชอบต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ผู้บริหารโรงเรียนจำนวนมากทั่วประเทศในสหรัฐอเมริกาได้ ดำเนินการปฏิรูปการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ผู้นำ เขตต้อง ตรวจสอบประสิทธิภาพของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ซึ่งมีอำนาจในการปกครองตนเองและ มีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของนักเรียนและเพื่อให้แน่ใจว่าการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานจะ ถูกนำไปใช้ในโรงเรียน การศึกษาครั้งนี้จึงเป็นการตรวจสอบ การรับรู้ที่สำคัญและการดำเนินการ บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในเขตเทศบาลลวอร์เจเนีย หลังจาก 19 ปีของการ ดำเนินงานการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยการสำรวจจำนวนประชากร ทั้ง 86 คน ซึ่งเป็น ครูใหญ่ในโรงเรียนเทศบาล ซึ่งพบว่าการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานก่อให้เกิดการปรับปรุง ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน และทำให้เกิดความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพิ่มมากขึ้น สำหรับครูใหญ่ ที่มีประสบการณ์มากกว่าสิบปี ไม่ได้มีผลเกี่ยวข้องกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน แต่ครูที่มี ประสบการณ์ในการทำงานมากกว่าสิบปีกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้นชี้ให้เห็นถึงการ ทำงานที่มีประสิทธิภาพที่สูงขึ้นเพราะการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นกระบวนการทำงาน การ ตัดสินใจร่วมกันจุดแข็งของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานจะมีอิสระในการตัดสินใจ การจัดการ เรียนการสอน และมีความยืดหยุ่น ซึ่งทุกฝ่ายต้องมีการตัดสินใจร่วมกัน⁴⁷

⁴⁶ Charles Harrigan, “School-Based Management : A study of its Impact on Student Achievement in Title I Schools” (A Dissertation Doctor of Education Fielding Graduate University, 2006), ii=iii.

⁴⁷ Gauch, PamelaK, “Site-Based Management – Principal Perceptions and Behaviors After 19 Years of Implementation” (A Dissertation Doctor of Education,2011), No page.

สรุป

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นการตัดสินใจโดยการบริหารที่ใช้โรงเรียนเป็นฐานจะช่วยให้การจัดโปรแกรมการศึกษามีความเข้มแข็งและช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษาของนักเรียน โดยภาพรวมขั้นตอนที่จะช่วยให้การตัดสินใจมีความสำเร็จโดยการบริหารที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน การมีส่วนร่วมของครูและครูใหญ่จะอยู่ในลักษณะการเป็นเจ้าของร่วมกันและมีส่วนร่วมทั้งในด้านการเตรียมการการวางแผนของโรงเรียน การฝึกอบรม การนำไปปฏิบัติและการธำรงรักษาไว้ให้มั่นคง และในการปฏิบัติงานในโรงเรียนที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ต้องมีองค์ประกอบคือ มุ่งมั่นการเปลี่ยนแปลง ถ่ายโอนอำนาจสู่โรงเรียน ร่วมกันทำความกระจ่างในภารกิจ ตรวจสอบได้ มีการฝึกอบรมในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน การสร้างทีมบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ทีมบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมาจากทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน มีความผูกพันร่วมกันของ ผู้มีส่วน มีการกำหนดระยะเวลาในการวางแผนการบริหารและการวัดผลประเมินผลชัดเจน นิยามและทำความเข้าใจเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ หรือเป้าหมายของโรงเรียน จัดให้มีสารสนเทศเพื่อ การตัดสินใจ มีเวลาสำหรับการคิดอย่างระมัดระวัง มีการวางแผนและนำร่องการปฏิบัติ มีงบประมาณเพียงพอ มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างทีมบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานทั้งในและนอกโรงเรียน และกระตุ้นและมีระบบการให้รางวัลสำหรับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ที่มีผลการปฏิบัติงานดี

บทที่ 3

วิธีการดำเนินงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 2) แนวทางการส่งเสริมการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยใช้บุคคลากรโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 เป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน คณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จำนวน 36 คน ดังนั้นเพื่อให้การวิจัยเป็นไปอย่างมีระบบและบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยผู้วิจัยจึงกำหนดแนวทางและรายละเอียดต่าง ๆ ของการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย และระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพผู้วิจัยจึงกำหนดรายละเอียดและขั้นตอนการวิจัยไว้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการวิจัย

ศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ จากเอกสาร ข้อมูลทางสถิติ รายงานบทความต่าง ๆ พร้อมทั้งรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎี เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำโครงร่างการวิจัย และเสนอโครงร่างการวิจัยต่อภาคบริหารการศึกษา เพื่ออนุมัติโครงร่างงานวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงานตามการวิจัย

เป็นขั้นตอนจัดสร้างเครื่องมือ นำเครื่องมือไปพัฒนาและตรวจสอบข้อบกพร่องของเครื่องมือ แล้วนำไปเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่กำหนดเป็นตัวอย่างในการวิจัย นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติและแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นที่ 3 การรายงานผลการวิจัย

เป็นขั้นตอนการนำเสนอผลการวิจัยต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องตามหลักวิชาและปรับปรุงแก้ไขพัฒนาข้อบกพร่องตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์แล้วจัดทำรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์เสนอต่อบัณฑิตมหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อขออนุมัติจบการศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัย

เพื่อให้งานครั้งนี้มีประสิทธิภาพสูงสุดและบรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้กำหนดรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัย ประกอบด้วย แผนแบบการวิจัย ประชากร ตัวแปรที่ศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างและพัฒนาคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

แผนแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) ที่มีแผนแบบการวิจัยในลักษณะของตัวอย่างกลุ่มเดียว

- เมื่อ S หมายถึง ประชากร
 X หมายถึง ตัวแปรที่ศึกษา
 O หมายถึง ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา

ประชากร

ประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรภายในโรงเรียน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน, รองผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน ครู (ไม่รวมผู้วิจัย) คณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จำนวนทั้งสิ้น 36 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

สำหรับการวิจัยครั้งนี้มีตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ตัวแปรพื้นฐาน และตัวแปรที่ศึกษา ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. ตัวแปรพื้นฐาน เป็นตัวแปรเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ตัวแปรที่ศึกษา เป็นตัวแปรเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ที่พัฒนามาจากเครื่องมือ ตามเกณฑ์มาตรฐานการบริหารฐานโรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 ด้าน คือ
 1. หลักการกระจายอำนาจ หมายถึง เป็นการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษาให้สามารถตัดสินใจดำเนินการให้สอดคล้องกับแนวทางพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพสูงสุด
 2. หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือกับการบริหารการตัดสินใจและการจัดการศึกษาทำให้เกิดความตระหนักและความรู้สึกเป็นเจ้าของ
 3. หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน หมายถึง ในอดีตตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาการจัดการศึกษาจะเป็นแบบมีการรวมการจัดการศึกษาไปไว้ที่ส่วนกลางเพื่อให้เกิดเอกภาพและมาตรฐานทางการศึกษา แต่เมื่อความเจริญก้าวหน้าต่าง ๆ รุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว คนมีการศึกษามากขึ้น สังคมเปลี่ยนแปลงไปมากและค่อนข้างรวดเร็ว การจัดการศึกษาโดยส่วนกลางเริ่มมีข้อจำกัดเกิดความล่าช้า และไม่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชนอย่างแท้จริง
 4. หลักการบริหารตนเอง หมายถึง เน้นให้โรงเรียนมีระบบบริหารตนเองมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบการดำเนินงานตามความพร้อมและสถานการณ์ของโรงเรียนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมองเห็นจุดหมายตรงกัน บุคลากรสภาวะการณ์ของท้องถิ่นกับโรงเรียน ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน

5. หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล หมายถึง ส่วนกลางและเขตพื้นที่การศึกษาจะ กำหนดนโยบาย และควบคุมมาตรฐาน และมีการตรวจสอบคุณภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มี 2 ประเภท 1) แบบสอบถามความคิดเห็น และ 2) แบบสัมภาษณ์แบบมี โครงสร้าง แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ที่พัฒนามาจากเครื่องมือ ตามเกณฑ์มาตรฐานการบริหารฐานโรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 ด้าน คือ ด้านการกระจายอำนาจ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน ด้าน การบริหารตนเอง ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุลแบบสอบถามลักษณะเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert's five rating scale) โดยกำหนดระดับคะแนนมีความหมายดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าน้ำหนัก เท่ากับ 5 คะแนน

ระดับ 4 หมายถึง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน อยู่ในระดับมาก มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 4 คะแนน

ระดับ 3 หมายถึง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าน้ำหนัก เท่ากับ 3 คะแนน

ระดับ 2 หมายถึง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน อยู่ในระดับน้อย มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 2 คะแนน

ระดับ 1 หมายถึง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน อยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าน้ำหนัก เท่ากับ 1 คะแนน

ตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานแบบมีโครงสร้าง

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยศึกษาเครื่องมือ ของพิมพ์รักษ์ สานคัมพิมพ์ ที่เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้

แบบสอบถาม

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาตำรา บทความ เอกสารที่เกี่ยวข้อง แนวคิด ทฤษฎี หลักการ วรรณกรรมที่เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือและพัฒนาเครื่องมือให้ครอบคลุมตามเนื้อหาของเรื่องที่วิจัย ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาและนำผลการศึกษามาสร้างเป็นเครื่องมือ ซึ่งผู้วิจัยได้นำ เครื่องมือของสุขสันต์ จตุปาริสุทธิศิลป์ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามมีค่า สัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) เท่ากับ .992 มาใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสอบถามที่ได้จากขั้นตอนที่ 2 ไปเก็บข้อมูลกับประชากร

แบบสัมภาษณ์

ขั้นตอนที่ 1 จัดทำแบบสัมภาษณ์ โดยการนำข้อคำถามจากแบบสอบถามในแต่ละ หลักที่มีค่ามัธยฐานน้อยที่สุด มาสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเพื่อหาแนวทางการ ส่งเสริมการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 2 นำแบบสัมภาษณ์ในขั้นตอนที่ 1 ไปสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน คณะกรรมการสถานศึกษา 4 คน รวมทั้งสิ้น 5 คน

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้ได้รับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวม ข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือถึงหัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้บริหารโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 เพื่อขอความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้อำนวยการ

สถานศึกษา และครูผู้สอน ของโรงเรียนที่เป็นประชากร ที่ตอบแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ในการวิจัยครั้งนี้

2. ผู้วิจัยนำหนังสือที่หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่งไปยังผู้บริหารโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลของสถานศึกษาที่เป็นประชากรที่ศึกษา

3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้หน่วยการวิเคราะห์ (Unit Of Analysis) โดยใช้ประชากรเป็นหน่วยการวิเคราะห์ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ครูโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 รวมทั้งสิ้น 36 คน เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา
2. จัดระบบข้อมูล ตรวจสอบ และรวมคะแนนแบบสอบถามในฉบับที่สมบูรณ์
3. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป
4. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางการนำเสนอและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้เป็นภาพรวมในการตอบคำถามการวิจัยดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามสถิติที่ใช้คือ ความถี่ (frequency : f) และร้อยละ (percentage : %)

2. การวิเคราะห์การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม สถิติที่ใช้ คือ มัชฌิมเลขคณิต (arithmetic mean : μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation : σ) โดยนำค่ามัชฌิมเลขคณิตที่ได้เทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best)⁴⁸ ดังนี้

⁴⁸ John W. Best, **Research in Education** (Englewood Cliff,N.J. :Prentice Hall Inc., 1970),190

ค่าเฉลี่ย 4.50 ถึง 5.00 หมายถึง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 ถึง 4.49 หมายถึง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 ถึง 3.49 หมายถึง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 ถึง 2.49 หมายถึง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 ถึง 1.49 หมายถึง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมจากคำถามปลายเปิดนำมาวิเคราะห์หาแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

สรุป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 2) แนวทางการส่งเสริมการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 เพื่อจำแนกข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน, รองผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน ครู คณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จำนวน 36 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ (frequency : f) และร้อยละ (percentage : %) มัชฌิมเลขคณิต (arithmetic mean : μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation : σ) และนำค่าเฉลี่ยไปเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังรายละเอียดในตารางที่ 3

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเรื่อง “การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8” ผู้วิจัยได้ศึกษาจากประชากรโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม และได้ส่งแบบสอบถามไปที่โรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม รวมทั้งสิ้น 36 ฉบับ โดยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาครบทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 เมื่อนำข้อมูลจากแบบ สอบถามมาวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและเสนอผลการวิเคราะห์ ข้อมูลโดยใส่ตารางประกอบการบรรยาย และการสังเคราะห์เนื้อหา แบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียน ห้วยกระเจาพิทยาคมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยนี้ประกอบด้วย 1) ผู้อำนวยการสถานศึกษา 2) ครูผู้สอน และ 3) ประธานหรือคณะกรรมการสถานศึกษา รวมทั้งสิ้น 36 คน พิจารณาตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ในสถานศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานในตำแหน่ง ปัจจุบัน ผู้วิจัยวิเคราะห์ โดยหาค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ดังรายละเอียดใน ตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์การทำงาน

	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1.	เพศ		
	ชาย	16	44.44
	หญิง	20	55.56
	รวม	36	100.00
2	อายุ		
	20 - 30 ปี	8	22.22
	31 - 40 ปี	12	33.33
	41 - 50 ปี	10	27.78
	51 - 60 ปี	5	13.89
	มากกว่า 60 ปี	1	2.78
	รวม	36	100.00
3	ระดับการศึกษา		
	ปริญญาตรี	24	66.67
	ปริญญาโท	12	33.33
	รวม	36	100.00
4	ตำแหน่งหน้าที่		
	ผู้อำนวยการสถานศึกษา	1	2.78
	ครูผู้สอน	25	69.44
	ประธานหรือคณะกรรมการสถานศึกษา	10	27.78
	รวม	36	100.00

	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5.	ประสบการณ์การทำงาน		
	1-5 ปี	9	25
	6-10 ปี	14	38.89
	11-15 ปี	5	13.89
	16-20 ปี	1	2.78
	21-25 ปี	3	8.32
	26-30 ปี	2	5.56
	มากกว่า 30 ปี	2	5.56
	รวม	36	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 55.56 เป็นเพศชาย จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 44.44 เมื่อพิจารณาด้านอายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุ 31-40 ปี มากที่สุด จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 รองลงมา คือ อายุ 41-50 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 27.78 อายุ 20-30 ปี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 22.22 อายุ 51-60 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 13.89 และ มากกว่า 60 ปี น้อยที่สุด จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.78 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 และจบการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ผู้ตอบแบบสอบถามปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งครูผู้สอน มากที่สุด จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 69.44 รองลงมา คือ ประธานหรือคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 27.78 และปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา น้อยที่สุด จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.78 ผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน 6-10 ปี มากที่สุด จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 38.89 รองลงมา คือ มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน 1-5 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 25 มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน ระหว่าง 11-15 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 13.89 มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน ระหว่าง 21-25 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 8.32 มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน ระหว่าง 26-30 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 5.56 เท่ากับ มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน มากกว่า 30 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 5.56 และมีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน ระหว่าง 16-20 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.78 น้อยที่สุด

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8

ในการวิเคราะห์การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 ผู้วิจัยวิเคราะห์จากค่าสถิติโดยใช้ค่ามัชฌิมเลขคณิต (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) โดยนำค่ามัชฌิมเลขคณิต ไปเปรียบเทียบตามเกณฑ์ ตามแนวคิดของเบสท์ (Best)

ตารางที่ 2 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 โดยภาพรวม (n = 36)

หลัก	การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	μ	σ	ระดับ
1	การกระจายอำนาจ	4.51	0.52	มากที่สุด
2	การมีส่วนร่วม	4.23	0.64	มาก
3	การคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้ประชาชน	4.57	0.52	มากที่สุด
4	การบริหารด้วยตนเอง	4.58	0.52	มากที่สุด
5	การตรวจสอบและถ่วงดุล	4.33	0.64	มาก
รวมเฉลี่ย		4.44	0.51	มาก

จากตารางที่ 2 การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.44$, $\sigma = 0.51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 3 ด้าน และ อยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ด้าน โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ หลักการบริหารตนเอง ($\mu = 4.58$, $\sigma = 0.52$) หลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้ประชาชน ($\mu = 4.57$, $\sigma = 0.52$) หลักการกระจายอำนาจ ($\mu = 4.51$, $\sigma = 0.52$) หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล ($\mu = 4.33$, $\sigma = 0.64$) และ หลักการมีส่วนร่วม ($\mu = 4.23$, $\sigma = 0.64$) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็น
ฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม ศึกษาเขต 8 ด้านหลักการ
กระจายอำนาจ

(n = 36)

ข้อ	ด้านหลักการกระจายอำนาจ	μ	σ	ระดับ
1.	สถานศึกษามีอำนาจในการบริหารจัดการศึกษา	4.33	0.67	มาก
2.	สถานศึกษามีโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจนโดย ยึดหลักการกระจายอำนาจ	4.19	0.66	มาก
3.	สถานศึกษากำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบให้แก่ บุคลากรในสถานศึกษาเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ	4.72	0.56	มากที่สุด
4.	สถานศึกษากำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบให้แก่ บุคลากรในสถานศึกษาเกี่ยวกับงานด้านงบประมาณ	4.64	0.59	มากที่สุด
5.	สถานศึกษากำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบให้แก่ บุคลากรในสถานศึกษาเกี่ยวกับงานด้านการบริหาร บุคคล	4.61	0.59	มากที่สุด
6.	สถานศึกษากำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบให้แก่ บุคลากรในสถานศึกษาเกี่ยวกับงานด้านการบริหาร ทั่วไป	4.58	0.60	มากที่สุด
	รวม	4.51	0.52	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม ศึกษาเขต 8 ด้านหลักการกระจายอำนาจ โดยภาพรวมอยู่ใน
ระดับมากที่สุด ($\mu = 4.51$, $\sigma = 0.52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน
4 ข้อ และ อยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ข้อ โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้
สถานศึกษากำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบให้แก่บุคลากรในสถานศึกษาเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ
($\mu = 4.72$, $\sigma = 0.56$) สถานศึกษากำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบให้แก่บุคลากรในสถานศึกษา
เกี่ยวกับงานด้านงบประมาณ ($\mu = 4.64$, $\sigma = 0.59$) สถานศึกษากำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบ
ให้แก่บุคลากรในสถานศึกษาเกี่ยวกับงานด้านการบริหารบุคคล ($\mu = 4.61$, $\sigma = 0.59$) สถานศึกษา
กำหนดหน้าที่ และ ความรับผิดชอบให้แก่บุคลากรในสถานศึกษาเกี่ยวกับงานด้านการบริหารทั่วไป

($\mu = 4.58$, $\sigma = 0.60$) สถานศึกษามีอำนาจในการบริหารจัดการศึกษา ($\mu = 4.33$, $\sigma = 0.67$) และสถานศึกษามีโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจนโดยยึดหลักการกระจายอำนาจ ($\mu = 4.19$, $\sigma = 0.67$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 ด้านหลักการมีส่วนร่วม

(n = 36)

ข้อ	ด้านหลักการมีส่วนร่วม	μ	σ	ระดับ
1	ครูมีส่วนร่วมในการนำเสนอแผนงาน โครงการ กิจกรรม	4.28	0.74	มาก
2	เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผน ตัดสินใจงานด้านวิชาการ	4.31	0.78	มาก
3	เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผน ตัดสินใจ งานด้านงบประมาณ	3.83	0.97	ปานกลาง
4	เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนงานด้านการบริหารบุคลากร	4.06	0.79	มาก
5	เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผน ตัดสินใจ งานด้านการบริหารทั่วไป	4.00	0.71	มาก
6	เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผน ให้ความเห็นชอบ งานด้านวิชาการ	4.25	0.64	มาก

ตารางที่ 4 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็น
ฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 ด้านหลักการมี
ส่วนร่วม (ต่อ)

(n = 36)

ข้อ	ด้านหลักการมีส่วนร่วม	μ	σ	ระดับ
7	เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผน ให้ความเห็นชอบ งานด้านงบประมาณ	4.17	0.77	มาก
8	เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผน ให้ความเห็นชอบ งานด้านการบริหารบุคคล	4.19	0.82	มาก
9	เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผน ให้ความเห็นชอบ งานด้านการบริหารทั่วไป	4.25	0.84	มาก
10	เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานด้านวิชาการ	4.42	0.69	มาก
11	เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานด้านงบประมาณ	4.00	1.01	มาก
12	เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานด้านการบริหารบุคคล	4.36	0.72	มาก
13	เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานด้านการบริหารทั่วไป	4.42	0.55	มาก
14	เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานด้านวิชาการ	4.28	0.74	มาก
15	เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานด้านงบประมาณ	4.17	0.81	มาก
16	เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานด้านการบริหารบุคคล	4.11	0.74	มาก

ตารางที่ 4 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็น
ฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 ด้านหลักการมี
ส่วนร่วม (ต่อ)

(n = 36)

ข้อ	ด้านหลักการมีส่วนร่วม	μ	σ	ระดับ
17	เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานด้านการบริหารทั่วไป	4.11	0.70	มาก
18	เปิดโอกาสให้ครูได้รับทราบผลการดำเนินงานด้านวิชาการ	4.47	0.73	มาก
19	เปิดโอกาสให้ครูได้รับทราบผลการดำเนินงานด้านงบประมาณ	4.00	1.09	มาก
20	เปิดโอกาสให้ครูได้รับทราบผลการดำเนินงานด้านการบริหารบุคคล	4.28	0.77	มาก
21	เปิดโอกาสให้ครูได้รับทราบผลการดำเนินงานด้านการบริหารทั่วไป	4.42	0.77	มาก
22	เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาได้รับทราบผลการดำเนินงานด้านวิชาการ	4.42	0.80	มาก
23	เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาได้รับทราบผลการดำเนินงานด้านงบประมาณ	4.39	0.83	มาก
24	เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาได้รับทราบผลการดำเนินงานด้านการบริหารบุคคล	4.42	0.73	มาก
25	เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาได้รับทราบผลการดำเนินงานด้านการบริหารทั่วไป	4.31	0.74	มาก
26	เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานด้านวิชาการ	4.36	0.72	มาก
27	เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานด้านงบประมาณ	4.14	0.99	มาก
28	เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานด้านการบริหารบุคคล	4.31	0.71	มาก
29	เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานด้านการบริหารทั่วไป	4.25	0.77	มาก

ตารางที่ 4 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 ด้านหลักการมีส่วนร่วม (ต่อ)

(n = 36)

ข้อ	ด้านหลักการมีส่วนร่วม	μ	σ	ระดับ
30	เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานด้านวิชาการ	4.17	0.73	มาก
31	เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานด้านงบประมาณ	4.17	0.77	มาก
32	เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานด้านการบริหารบุคคล	4.22	0.72	มาก
33	เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานด้านการบริหารทั่วไป	4.17	0.69	มาก
รวม		4.23	0.64	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.23$, $\sigma = 0.64$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากจำนวน 32 ข้อ และ อยู่ในระดับปานกลางจำนวน 1 ข้อ โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ เปิดโอกาสให้ครูได้รับทราบผลการดำเนินงานด้านวิชาการ ($\mu = 4.47$, $\sigma = 0.73$) เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานด้านการบริหารทั่วไป ($\mu = 4.42$, $\sigma = 0.55$) เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานด้านวิชาการ ($\mu = 4.42$, $\sigma = 0.69$) เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาได้รับทราบผลการดำเนินงานด้านการบริหารบุคคล ($\mu = 4.42$, $\sigma = 0.73$) เปิดโอกาสให้ครูได้รับทราบผลการดำเนินงานด้านการบริหารทั่วไป ($\mu = 4.42$, $\sigma = 0.77$) เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาได้รับทราบผลการดำเนินงานด้านวิชาการ ($\mu = 4.42$, $\sigma = 0.80$) เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาได้รับทราบผลการดำเนินงานด้านงบประมาณ ($\mu = 4.39$, $\sigma = 0.83$) เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานด้านการบริหารบุคคล ($\mu = 4.36$, $\sigma = 0.72$) เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานด้านวิชาการ ($\mu = 4.36$, $\sigma = 0.72$) เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมใน

การประเมินผลการดำเนินงานด้านการบริหารบุคคล ($\mu = 4.31$, $\sigma = 0.71$) เปิดโอกาสให้ คณะกรรมการสถานศึกษาได้รับทราบผลการดำเนินงานด้านการบริหารทั่วไป ($\mu = 4.31$, $\sigma = 0.74$) เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผน ตัดสินใจ งานด้านวิชาการ ($\mu = 4.31$, $\sigma = 0.78$) ครูมีส่วนร่วมในการนำเสนอแผนงาน โครงการ กิจกรรม ($\mu = 4.28$, $\sigma = 0.74$) เปิดโอกาสให้ คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานด้านวิชาการ ($\mu = 4.28$, $\sigma = 0.74$) เปิดโอกาสให้ครูได้รับทราบผลการดำเนินงานด้านการบริหารบุคคล ($\mu = 4.28$, $\sigma = 0.77$) เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผน ให้ความเห็นชอบ งานด้านวิชาการ ($\mu = 4.25$, $\sigma = 0.64$) เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานด้านการบริหารทั่วไป ($\mu = 4.25$, $\sigma = 0.77$) เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผน ให้ความเห็นชอบ งานด้านการบริหารทั่วไป ($\mu = 4.25$, $\sigma = 0.84$) เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานด้านการบริหารบุคคล ($\mu = 4.22$, $\sigma = 0.72$) เปิดโอกาสให้ คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผน ให้ความเห็นชอบ งานด้านการบริหารบุคคล ($\mu = 4.19$, $\sigma = 0.82$) เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานด้านการบริหารทั่วไป ($\mu = 4.17$, $\sigma = 0.69$) เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานด้านวิชาการ ($\mu = 4.17$, $\sigma = 0.73$) เปิดโอกาสให้ คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผน ให้ความเห็นชอบ งานด้านงบประมาณ ($\mu = 4.17$, $\sigma = 0.77$) เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานด้านงบประมาณ ($\mu = 4.17$, $\sigma = 0.77$) เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานด้านงบประมาณ ($\mu = 4.17$, $\sigma = 0.81$) เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานด้านงบประมาณ ($\mu = 4.14$, $\sigma = 0.99$) เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานด้านการบริหารทั่วไป ($\mu = 4.11$, $\sigma = 0.70$) เปิดโอกาสให้ คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานด้านการบริหารบุคคล ($\mu = 4.11$, $\sigma = 0.74$) เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนงานด้านการบริหารบุคลากร ($\mu = 4.06$, $\sigma = 0.79$) เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผน ตัดสินใจ งานด้านการบริหารทั่วไป ($\mu = 4.17$, $\sigma = 0.77$) ($\mu = 4.00$, $\sigma = 0.71$) เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานด้านงบประมาณ ($\mu = 4.00$, $\sigma = 1.01$) เปิดโอกาสให้ครูได้รับทราบผลการดำเนินงานด้านงบประมาณ ($\mu = 4.00$, $\sigma = 1.09$) และเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผน ตัดสินใจ งานด้านงบประมาณ ($\mu = 3.83$, $\sigma = 0.97$) ตามลำดับ

ตารางที่ 5 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็น
ฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 ด้านหลักการ
คืบหน้างานจัดการศึกษาให้ประชาชน

(n = 36)

ข้อ	ด้านหลักการคืบหน้างานจัดการศึกษาให้ประชาชน	μ	σ	ระดับ
1	มีการเลือกตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาตามระบบวิธีอย่าง โปร่งใส	4.53	0.65	มากที่สุด
2	คณะกรรมการสถานศึกษามาจากตัวแทนกลุ่มต่างๆ ตาม สัดส่วนที่กำหนดในระเบียบ	4.64	0.59	มากที่สุด
3	คณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกำหนดนโยบายวิสัยทัศน์ และ แผนพัฒนาการศึกษาสอดคล้องตรงกับความต้องการของ สถานศึกษา	4.56	0.60	มากที่สุด
4	คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการสร้างและพัฒนา หลักสูตร สอดคล้องตรงกับความต้องการของสถานศึกษา	4.44	0.77	มาก
5	มีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมออย่าง น้อยปีละ 2 ครั้ง และนำมติที่ประชุมไปสู่การปฏิบัติจริง	4.67	0.53	มากที่สุด
6	คณะกรรมการสถานศึกษามีความเข้าใจในเป้าหมายการ ดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างชัดเจน	4.67	0.53	มากที่สุด
7	คณะกรรมการสถานศึกษามีการระดมทรัพยากรในท้องถิ่นมา จัดการศึกษา	4.53	0.60	มากที่สุด
รวม		4.57	0.52	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 พบว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 ด้านหลักการคืบหน้างานจัดการศึกษาให้ประชาชน
โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.57$, $\sigma = 0.52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับ
มากที่สุด 6 ข้อ และระดับมาก 1 ข้อ โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ มีการ
ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมออย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง และนำมติที่ประชุมไปสู่การ
ปฏิบัติจริง ($\mu = 4.67$, $\sigma = 0.53$) คณะกรรมการสถานศึกษามีความเข้าใจในเป้าหมายการดำเนินงาน
ของสถานศึกษาอย่างชัดเจน ($\mu = 4.67$, $\sigma = 0.53$) คณะกรรมการสถานศึกษามาจากตัวแทนกลุ่ม

ต่างๆ ตามสัดส่วนที่กำหนดในระเบียบ ($\mu = 4.64$, $\sigma = 0.59$) คณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกำหนดนโยบายวิสัยทัศน์ และแผนพัฒนาการศึกษาสอดคล้องตรงกับความต้องการของสถานศึกษา ($\mu = 4.56$, $\sigma = 0.60$) คณะกรรมการสถานศึกษามีการระดมทรัพยากรในท้องถิ่นมาจัดการศึกษา ($\mu = 4.53$, $\sigma = 0.60$) มีการเลือกตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาตามระบบวิธีอย่างโปร่งใส ($\mu = 4.53$, $\sigma = 0.65$) และคณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการสร้างและพัฒนาหลักสูตร สอดคล้องตรงกับความต้องการของสถานศึกษา ($\mu = 4.44$, $\sigma = 0.77$) ตามลำดับ

ตารางที่ 6 คำสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ ส่วนเชิงเบนมาตรฐานและระดับของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 ด้านหลักการบริหารตนเอง

(n = 36)

ด้านหลักการบริหารตนเอง		μ	σ	ระดับ
47.	สถานศึกษามีการจัดระบบการบริหารงานด้านวิชาการได้ด้วยตนเองภายใต้หลักการ นโยบาย ของรัฐ	4.58	0.55	มากที่สุด
48.	สถานศึกษามีการจัดระบบการบริหารงานด้านงบประมาณได้ด้วยตนเองภายใต้หลักการ นโยบาย ของรัฐ	4.58	0.55	มากที่สุด
49.	สถานศึกษามีการจัดกระบวนการบริหารงานด้านวิชาการได้ด้วยตนเอง	4.56	0.55	มากที่สุด
50.	สถานศึกษามีการจัดระบบการบริหารงานด้านการบริหารทั่วไปได้ด้วยตนเองภายใต้หลักการ นโยบาย ของรัฐ	4.58	0.55	มากที่สุด
51.	สถานศึกษามีการจัดกระบวนการบริหารงานด้านงบประมาณได้ด้วยตนเอง	4.61	0.54	มากที่สุด
52.	สถานศึกษามีการจัดกระบวนการบริหารงานด้านการบริหารบุคคลได้ด้วยตนเอง	4.58	0.55	มากที่สุด
53.	สถานศึกษามีการจัดกระบวนการบริหารงานด้านการบริหารทั่วไปได้ด้วยตนเอง	4.58	0.55	มากที่สุด
	รวม	4.58	0.52	มากที่สุด

จากตารางที่ 6 การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 ด้านหลักการบริหารตนเอง พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.58$, $\sigma = 0.52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ สถานศึกษามีการจัดกระบวนการบริหารงานด้านงบประมาณได้ด้วยตนเอง ($\mu = 4.61$, $\sigma = 0.54$) สถานศึกษามีการจัดระบบการบริหารงานด้านวิชาการได้ด้วยตนเองภายใต้หลักการ นโยบาย ของรัฐ ($\mu = 4.58$, $\sigma = 0.55$) สถานศึกษามีการจัดระบบการบริหารงานด้านงบประมาณได้ด้วยตนเองภายใต้หลักการ นโยบายของรัฐ ($\mu = 4.58$, $\sigma = 0.65$) สถานศึกษามีการจัดระบบการบริหารงานด้านการบริหารทั่วไปได้ด้วยตนเองภายใต้หลักการนโยบายของรัฐ ($\mu = 4.58$, $\sigma = 0.55$) สถานศึกษามีการจัดกระบวนการบริหารงานด้านการบริหารบุคคลได้ด้วยตนเอง ($\mu = 4.58$, $\sigma = 0.55$) สถานศึกษามีการจัดกระบวนการบริหารงานด้านการบริหารทั่วไปได้ด้วยตนเอง ($\mu = 4.58$, $\sigma = 0.55$) และ สถานศึกษามีการจัดกระบวนการบริหารงานด้านวิชาการได้ด้วยตนเอง ($\mu = 4.58$, $\sigma = 0.56$) ตาม ลำดับ

ตารางที่ 7 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล

(n = 36)

ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล		μ	σ	ระดับ
54.	มีการจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	4.50	0.65	มากที่สุด
55.	แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน	4.44	0.65	มาก
56.	มีการจัดทำสรุปรายงานประจำปี(SAR) นำเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด	4.33	0.67	มาก
57.	ผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการตรวจสอบความก้าวหน้าการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา	4.14	0.97	มาก
58.	คณะกรรมการสถานศึกษารับทราบผลการดำเนินงานของสถานศึกษาจากรายงานประจำปี(SAR)	4.11	0.74	มาก
59.	มีการรายงาน ประชาสัมพันธ์ ความสำเร็จในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษาในโอกาสต่าง ๆ	4.47	0.81	มาก
รวม		4.33	0.64	มาก

จากตารางที่ 7 การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.33$, $\sigma = 0.64$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ และระดับมาก 5 ข้อ โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ มีการจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ($\mu = 4.50$, $\sigma = 0.65$) มีการรายงานประชาสัมพันธ์ความสำเร็จในการดำเนินงานด้านต่างๆ ของสถานศึกษาในโอกาสต่างๆ ($\mu = 4.47$, $\sigma = 0.81$) แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน ($\mu = 4.44$, $\sigma = 0.65$) มีการจัดทำสรุปรายงานประจำปี (SAR) นำเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด ($\mu = 4.33$, $\sigma = 0.67$) ผู้ปกครองชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการตรวจสอบความก้าวหน้าการดำเนินงานตามแผน ปฏิบัติการของสถานศึกษา ($\mu = 4.14$, $\sigma = 0.87$) และคณะกรรมการสถานศึกษารับทราบผลการดำเนินงานของสถานศึกษาจากรายงานประจำปี (SAR) ($\mu = 4.11$, $\sigma = 0.81$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8

จากการสัมภาษณ์ โดยการนำข้อคำถามจากแบบสอบถามในแต่ละหลักที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด มาสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเพื่อหาแนวทางการส่งเสริมการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ซึ่งผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน คณะกรรมการสถานศึกษา 4 คน รวมทั้งสิ้น 5 คน จึงได้แนวทางในการส่งเสริมการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 มี 5 แนวทาง ดังนี้ 1) ด้านหลักการกระจายอำนาจ ควรมีการส่งเสริมเรื่องการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากกระทรวงและส่วนกลางไปยังสถานศึกษาให้มากที่สุด โดยมีความเชื่อว่า โรงเรียนเป็นหน่วยปฏิบัติการที่สำคัญในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการศึกษา จึงควรมีอำนาจมีอิสระในการตัดสินใจดำเนินการ 2) ด้านหลักการมีส่วนร่วม ควรมีการส่งเสริมเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการบริหาร ตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาทั้งครู ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ตัวแทนศิษย์เก่า และตัวแทนนักเรียนมากกว่านี้ 3) ด้านหลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้ประชาชน ควรมีการส่งเสริมเรื่องการจัดการศึกษาโดยส่วนกลางเริ่มมีข้อจำกัด เมื่อประชากรเพิ่มมากขึ้น ความเจริญต่าง ๆ รุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว เกิดความล่าช้าและไม่ตอบสนองความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง จึงต้องมีการคืนอำนาจให้ท้องถิ่นและประชาชนได้จัดการศึกษาเองอีกครั้ง 4) ด้านหลักการบริหารตนเอง ควรส่งเสริมเรื่องระบบการศึกษาทั่วไป มักจะกำหนดให้โรงเรียนเป็นหน่วยปฏิบัติการตาม

นโยบายของส่วนกลาง โรงเรียนไม่มีอำนาจอย่างแท้จริง สำหรับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้นทำได้หลายวิธี และ 5) ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล ควรส่งเสริมให้ส่วนกลางมีหน้าที่กำหนดนโยบายและควบคุมมาตรฐาน มีองค์กรอิสระทำหน้าที่ตรวจสอบการศึกษาเพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐานเป็นไปตามนโยบายของชาติ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 2) แนวทางการส่งเสริมการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยใช้โรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 เป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน, รองผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน ครู คณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยได้รับแบบสอบถามกลับมาคือครบทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) ค่ามัชฌิมเลขคณิต (arithmetic mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 3 ด้าน และ อยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ด้าน โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ หลักการบริหารตนเอง หลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้ประชาชน หลักการกระจายอำนาจ หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล และหลักการมีส่วนร่วม

2. แนวทางในการส่งเสริมการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 มี 5 แนวทาง ดังนี้ 1) ด้านหลักการกระจายอำนาจ ควรมีการส่งเสริมเรื่องการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากกระทรวงและส่วนกลางไปยังสถานศึกษาให้มากที่สุด โดยมีความเชื่อว่า โรงเรียนเป็นหน่วยปฏิบัติการที่สำคัญในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการศึกษา จึงควรมีอำนาจมีอิสระในการตัดสินใจดำเนินการ 2) ด้านหลักการมีส่วนร่วม

ควรมีการส่งเสริมเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการบริหาร ตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาทั้งครู ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ตัวแทนศิษย์เก่า และตัวแทนนักเรียน มากกว่านี้ 3) ด้านหลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้ประชาชน ควรมีการส่งเสริมเรื่องการจัดการศึกษาโดยส่วนกลางเริ่มมีข้อจำกัด เมื่อประชากรเพิ่มมากขึ้น ความเจริญต่าง ๆ รุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว เกิดความล่าช้าและไม่ตอบสนองความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง จึงต้องมีการคืนอำนาจให้ท้องถิ่นและประชาชนได้จัดการศึกษาเองอีกครั้ง 4) ด้านหลักการบริหารตนเอง ควรส่งเสริมเรื่องระบบการศึกษาทั่วไป มักจะกำหนดให้โรงเรียนเป็นหน่วยปฏิบัติการตามนโยบายของส่วนกลาง โรงเรียนไม่มีอำนาจอย่างแท้จริง สำหรับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้นทำได้หลายวิธี และ 5) ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล ควรส่งเสริมให้ส่วนกลางมีหน้าที่กำหนดนโยบายและควบคุมมาตรฐาน มีองค์กรอิสระทำหน้าที่ตรวจสอบการศึกษาเพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐานเป็นไปตามนโยบายของชาติ

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นที่ควรนำมาพิจารณา เพื่อให้ทราบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 โดยผู้วิจัยสามารถ นำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เป็นไปตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยยึดหลักการกระจายอำนาจ มีการกำหนดโครงสร้างการบริหารงาน กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบให้แก่บุคลากรในสถานศึกษาอย่างชัดเจน จัดกระบวนการบริหารงานได้ด้วยตนเองภายใต้หลักการและนโยบายของรัฐ เปิดโอกาสให้ครู คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการนำเสนอวางแผน ให้ความเห็นชอบ ปฏิบัติงาน และรับทราบผลการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมกันกับสถานศึกษาในการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ และแผนพัฒนาการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษาและท้องถิ่น ระดมทรัพยากรในท้องถิ่นมาจัดการศึกษา มีการตรวจสอบและถ่วงดุลโดยการจัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน จัดทำสรุปรายงานประจำปีนำเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด และเปิดเผยต่อสาธารณชน ส่งผลให้การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

1) ด้านหลักการกระจายอำนาจ พบว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ควรมีการส่งเสริมเรื่องการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากกระทรวงและส่วนกลางไปยังสถานศึกษาให้มากที่สุด โดยมีความเชื่อว่า โรงเรียนเป็นหน่วยปฏิบัติการที่สำคัญในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการศึกษา จึงควรมีอำนาจมีอิสระในการตัดสินใจดำเนินการ ซึ่งสอดคล้องกับศุภจิตาประทุมทอง ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครรังสิต ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดเทศบาลนครรังสิต โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ การพัฒนาทั้งระบบ ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ การมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน การบริหารแบบมีส่วนร่วม การกระจายอำนาจ และการบริหารตนเอง 2) การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดเทศบาลนครรังสิต จำแนกตามขนาดโรงเรียน และประสบการณ์การทำงานพบว่า 2.1 ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดเทศบาลนครรังสิต โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน 2.2 ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดเทศบาลนครรังสิต โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

2) ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ควรมีการส่งเสริมเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในกาบริหาร ตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาทั้งครู ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ตัวแทนศิษย์เก่า และตัวแทนนักเรียนมากกว่านี้ ซึ่งสอดคล้องกับพิชิตศักดิ์ รากเงิน ได้ทำการวิจัย เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหารกับการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับปัจจัยทางการบริหารในภาพรวมทุกด้าน อยู่ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัจจัยทางการบริหารที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกเรียงตามลำดับคือ ด้านวัฒนธรรมองค์กร มีระดับมาก รองลงมาคือ ด้านโครงสร้างองค์กร มีระดับมาก และ ด้านภาวะผู้นำ มีระดับมาก ตามลำดับ ส่วนปัจจัยทางการบริหารที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีระดับมาก ระดับการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ การบริหารตนเอง มีระดับมาก และการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีระดับมากตามลำดับ ส่วนระดับการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือการบริหารที่ยืดหยุ่นต่อเนื่องเป็นระบบ มีระดับมาก 3) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหาร มี

ความสัมพันธ์กันในทางบวกกับการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด (Y) ในระดับสูง ถึงสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3) ด้านหลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้ประชาชน พบว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้แม้จะอยู่ในระดับมากที่สุดแต่ก็ควรมีการส่งเสริมเรื่องการจัดการศึกษาโดยส่วนกลางเริ่มมีข้อจำกัด เมื่อประชากรเพิ่มมากขึ้น ความเจริญต่าง ๆ รุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว เกิดความล่าช้าและไม่ตอบสนองความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง จึงต้องมีการคืนอำนาจให้ท้องถิ่นและประชาชนได้จัดการศึกษาเองอีกครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับโอเบิร์น (O'Brien) ศึกษาวิจัยเรื่องการร่วมกันตัดสินใจด้านการศึกษากับผู้ปกครองการรับรู้ของผู้ปกครอง ครู และครูใหญ่ในการกำหนดการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ขอบเขตองค์การในโรงเรียนที่ผู้ปกครองครูอาจารย์ และครูใหญ่มีการทำข้อตกลงเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของทั้งสองที่เกิดขึ้นจริงและการมีส่วนร่วมที่เป็นความต้องการของผู้ปกครอง และขอบเขตการรับรู้ของผู้ปกครองครูอาจารย์ และครูใหญ่ ที่แตกต่างกันทั้งเกิดขึ้นจริงและที่เป็นความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ผลการศึกษาพบว่ามี ความแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญระหว่างผู้ปกครอง ครูอาจารย์ และครูใหญ่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของทั้งสองที่เกิดขึ้นจริงและส่วนที่เป็นความต้องการของผู้ปกครองในขอบเขตของนโยบาย การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ความสัมพันธ์ของโรงเรียน/ชุมชน นักเรียน เจ้าหน้าที่ฝ่ายพัฒนา เจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคล และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนจะทำการตรวจวัดโดย SEDs-R อย่างไรก็ตามจากการศึกษาพบว่า คะแนนสำหรับการรับรู้ของผู้ปกครองและครูเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมที่เกิดขึ้นจริงมักจะต่ำกว่าคะแนนความต้องการการมีส่วนร่วม และสอดคล้องกับ พาเมล่า เค (Pamela K) ได้ศึกษาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ความเข้าใจของครูใหญ่ และพฤติกรรมหลักจาก 19 ปี ของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน จากการศึกษา พบว่า การถือกำเนิดของเด็กถูกทิ้งไว้ข้างหลังกฎหมายและวัฒนธรรมของการศึกษาตามมาตรฐาน ที่มีความจำเป็นสำหรับการศึกษา ซึ่งมุ่งเน้นไปที่การเจริญเติบโตทางวิชาการของนักเรียน ซึ่งโรงเรียนและรัฐมีการรับผิดชอบต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ผู้บริหารโรงเรียนจำนวนมากทั่วประเทศในสหรัฐอเมริกาได้ดำเนินการปฏิรูปการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ผู้นำ เขตต้องตรวจสอบประสิทธิภาพของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ซึ่งมีอำนาจในการปกครองตนเองและมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของนักเรียนและเพื่อให้แน่ใจว่าการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานจะถูกนำไปใช้ในโรงเรียน การศึกษาครั้งนี้จึงเป็นการตรวจสอบ การรับรู้ที่สำคัญและการดำเนินการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในเขตเทศบาลลอร์จันเนีย หลังจาก 19 ปีของการดำเนินงานการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยการสำรวจจำนวนประชากร ทั้ง 86 คน ซึ่งเป็นครูใหญ่ในโรงเรียนเทศบาล ซึ่งพบว่าการ

บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานก่อให้เกิดการปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน และทำให้เกิดความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพิ่มมากขึ้น สำหรับครูใหญ่ที่มีประสบการณ์มากกว่าสิบปี ไม่ได้มีผลเกี่ยวข้องกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน แต่ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่าสิบปีกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้นชี้ให้เห็นถึงการทำงานที่มีประสิทธิภาพที่สูงขึ้นเพราะการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นกระบวนการทำงาน การตัดสินใจร่วมกันจุดแข็งของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานจะมีอิสระในการตัดสินใจ การจัดการเรียนการสอน และมีความยืดหยุ่น ซึ่งทุกฝ่ายต้องมีการตัดสินใจร่วมกัน

4) ด้านหลักการบริหารตนเอง พบว่าการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ควรส่งเสริมเรื่องระบบการศึกษาทั่วไป มักจะกำหนดให้โรงเรียนเป็นหน่วยปฏิบัติการตามนโยบายของส่วนกลาง โรงเรียนไม่มีอำนาจอย่างแท้จริง สำหรับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้นทำได้หลายวิธี ซึ่งสอดคล้องกับ กชนธัญ คำอินทร์ ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ผลการวิจัยพบว่า 1) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท โดยภาพรวม ค่าเฉลี่ย 3.69 อยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านหลักการบริหารตนเอง รองลงมา คือ ด้านหลักการกระจายอำนาจ และรองลงมา คือ ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล 2) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมให้แก่ประชาชน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ คณะกรรมการสถานศึกษา กำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา 3) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่สถานศึกษาขนาดใหญ่มีการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดเล็กตามลำดับ

5) ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล พบว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ควรส่งเสริมให้ส่วนกลางมีหน้าที่กำหนดนโยบายและควบคุมมาตรฐาน มีองค์กรอิสระทำหน้าที่ตรวจสอบการศึกษาเพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐานเป็นไปตามนโยบายของชาติซึ่งสอดคล้องกับสุนันทา เจริญจิตรโสภณ , กัญญา เอี่ยมพญา และนิวัตต์ น้อยมณี ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อโรงเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของ

ครู สังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ แบบที่ครูมีบทบาทเป็นหลัก แบบที่ครูและชุมชนมีบทบาทเป็นหลัก แบบที่ผู้บริหารของโรงเรียนมีบทบาทเป็นหลัก และแบบที่ชุมชนมีบทบาทเป็นหลัก 2) ความผูกพันต่อโรงเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านความเต็มใจปฏิบัติงานอย่างสูงเพื่อทำประโยชน์ให้โรงเรียน ด้านความเชื่อถือ ยอมรับเป้าหมาย และคุณค่าของโรงเรียน และด้านความต้องการที่จะรักษาความเป็นสมาชิกของโรงเรียน 3) แบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อโรงเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร มีค่าความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับมาก ($r = .659$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 4) แบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อโรงเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร มีจำนวน 2 ด้าน เรียงลำดับด้านที่มีอำนาจพยากรณ์จากมากไปน้อย คือ แบบที่ครูมีบทบาทเป็นหลักและแบบที่ครูและชุมชนมีบทบาทเป็นหลัก สร้างสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน $Z'y = .620X + .271X$

2. แนวทางการส่งเสริมการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยการนำข้อคำถามในแต่ละหลักที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด มาสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเพื่อหาแนวทางการส่งเสริมการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ดังนี้

ด้านหลักการกระจายอำนาจ เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุดในด้านนี้ คือ สถานศึกษามีโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจนโดยยึดหลักการกระจายอำนาจ ควรมีการส่งเสริมเรื่องการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากกระทรวงและส่วนกลางไปยังสถานศึกษาให้มากที่สุด โดยมีความเชื่อว่า โรงเรียนเป็นหน่วยปฏิบัติการที่สำคัญในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการศึกษา จึงควรมีอำนาจมีอิสระในการตัดสินใจดำเนินการ ด้านหลักการมีส่วนร่วม เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุดในด้านนี้ คือ เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนตัดสินใจ งานด้านงบประมาณ ควรมีการส่งเสริมเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการบริหาร ตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาทั้งครู ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ตัวแทนศิษย์เก่า และตัวแทนนักเรียนมากกว่านี้ ด้านหลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้ประชาชน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการสร้างและพัฒนาหลักสูตร สอดคล้องตรงกับความต้องการของสถานศึกษา ควรมีการส่งเสริมเรื่องการจัดการศึกษาโดยส่วนกลางเริ่มมีข้อจำกัด เมื่อประชากรเพิ่มมากขึ้น ความเจริญต่าง ๆ รุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว เกิดความล่าช้าและไม่ตอบสนองความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง จึงต้องมีการคืนอำนาจให้ท้องถิ่นและประชาชนได้จัดการศึกษาเองอีกครั้ง ด้านหลักการบริหารตนเอง เมื่อ

พิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ สถานศึกษามีการจัดกระบวนการบริหารงานด้านวิชาการได้ด้วยตนเอง ดังนั้นควรส่งเสริมเรื่องระบบการศึกษาทั่วไป มักจะกำหนดให้โรงเรียนเป็นหน่วยปฏิบัติการตามนโยบายของส่วนกลาง โรงเรียนไม่มีอำนาจอย่างแท้จริง สำหรับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้น ไม่ได้ปฏิเสธเรื่องการทำงานให้บรรลุเป้าหมายและนโยบายของส่วนรวม แต่มีความเชื่อว่าวิธีการทำงานให้บรรลุเป้าหมายนั้นทำได้หลายวิธี และด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุดคือ คณะกรรมการสถานศึกษารับทราบผลการดำเนินงานของสถานศึกษาจากรายงานประจำปี (SAR) ควรส่งเสริมให้ส่วนกลางมีหน้าที่กำหนดนโยบายและควบคุมมาตรฐาน มีองค์กรอิสระทำหน้าที่ตรวจสอบการศึกษา เพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐานเป็นไปตามนโยบายของชาติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพฤทธิ์ เทียงภักดิ์ ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยคัดสรรการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42 1) ระดับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42 พบว่าโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่ามากที่สุดคือด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจเป้าหมาย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการกำหนดรูปแบบวิธีการเกณฑ์การตัดสินเอกสารหลักฐานการศึกษามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 2) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42 พบว่าโดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือรูปแบบที่มีครูเป็นหลัก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือด้านการกำหนดรูปแบบที่ครูและชุมชนมีบทบาทเป็นหลัก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 3) ผลการศึกษาสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42 พบว่าโดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับ 5 อันดับแรก จากมากไปน้อย คือ 1.การบริหารที่มีครูเป็นหลักกับ ด้านการบริหารที่มีผู้บริหารเป็นหลัก มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.788 2. ด้านการพัฒนาระบบการส่งเสริมสนับสนุนกับด้านการออกแบบการเรียนรู้ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.785 3. ด้านการออกแบบการเรียนรู้ ด้านการจัดทำสาระของหลักสูตรมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.781 4. การบริหารที่มีผู้บริหารเป็นหลักกับ ด้านการเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษามีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.7445 5. การบริหารที่ชุมชนมีบทบาทเป็นหลักกับด้านการพัฒนาระบบการส่งเสริมสนับสนุน มีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.740 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 4) ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณแบบมีขั้นตอน ของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งผลต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42 โดยรวมทั้ง 7 องค์ประกอบ พบว่า ตัวแปรที่สามารถอธิบาย

ความผันแปรที่มีอิทธิพลต่อผลการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งผลต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42 จำนวน 4 องค์ประกอบ จากสูงสุดไปหาต่ำสุด คือ 1.ด้านการกำหนดการบริหารวิธีการเกณฑ์การตัดสินเอกสารหลักฐานการศึกษา (X1) สามารถพยากรณ์ได้ ร้อยละ 49.20 ($R = 0.492$) 2. ด้านการเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษา (X2) สามารถพยากรณ์ได้ ร้อยละ 53.30 ($R = 0.533$) 3. ด้านการจัดสาระของหลักสูตร (X3) สามารถพยากรณ์ได้ ร้อยละ 55.70 ($R = 0.557$) 4. ด้านการออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (X4) สามารถพยากรณ์ความผันแปรที่มีผลต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42 โดยรวมได้ร้อยละ 56.90 ($R = 0.569$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาและมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ผู้บริหารควรส่งเสริมการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยการเปิดโอกาสให้ครู คณะกรรมการสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการวางแผน ปฏิบัติงาน รับทราบผลการปฏิบัติงาน และมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเองให้มากยิ่งขึ้น เช่น การเปิดโอกาสให้ครู คณะกรรมการสถานศึกษา เสนอความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ในการแก้ปัญหาการบริหารจัดการสถานศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินการงานทั้ง 4 งาน การส่งเสริมให้ครู คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมเช่นนี้จะส่งผลให้ทุกคนรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของ และรับผิดชอบร่วมกันในการที่จะพัฒนาโรงเรียนในหมีมาตรฐานตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

2. สถานศึกษาควรจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เหมาะสมและสอดคล้องกับท้องถิ่นจัดรายวิชาเพิ่มเติม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความถนัด ความสามารถและความสนใจของผู้เรียน สนับสนุนให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงจนสามารถสรุปความรู้ได้ด้วยตนเอง มีการนิเทศภายใน กำกับ ติดตามตรวจสอบ และนำผลไปปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ จัดระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพและครอบคลุมถึงผู้เรียนทุกคน เช่น มีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์

ความแตกต่างระหว่างบุคคลเกี่ยวกับความพร้อมด้านความรู้พื้นฐานและประสบการณ์ที่มีอยู่ก่อนแล้วของผู้เรียน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน

3. ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยให้บุคลากร ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีโอกาส มีส่วนร่วม ในการวางแผน ดำเนินการ ติดตาม ประเมินผล การบริหารงานทั้ง 4 งานของโรงเรียน ซึ่งจะทำให้เกิดผลที่ดีตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ซึ่งสะท้อนถึงคุณภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ตามที่ได้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะของการวิจัยข้างต้น เพื่อให้งานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 ได้แพร่หลายออกไป และเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าของผู้บริหาร นักวิชาการ และผู้สนใจทั่วไป จึงขอเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8
2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับความพร้อมในบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8

รายการอ้างอิง

B.J. calwell and J.M. Spinks, **The self managing school** (London : The Falmer press,1988),17-18.

C. Edley, Jr., **A world class school for every child : The Challenge of reform in Pennsylvania** (Boston : Harvard University Law School, 1992),65.

Charles Harrigan, “School-Based Management : A study of its Impact on Student Achievement in Title I Schools” (**A Dissertation Doctor of Education Fielding Graduate University, 2006**), ii=iii.

Fred C. Lunenburg and Allen C. Ornstein, **Educational Administration: Concepts and Practices**, 5 ed. (CA: Wadsworth Publishing, 2007), 31-33.

Gauch, PamelaK, “Site-Based Management – Principal Perceptions and Behaviors After 19 Years of Implementation” (**A Dissertation Doctor of Education,2011**), No page.

Joseph Paul O’Brien, “Sharing Educational Decisions with Parents Perceptions of Parents, Teachers, and Principals in a School-Based Management Setting” (**A Dissertation of Doctor of Education Washington University, 2004**), x-xiii.

J.L. David, "Synthesis of research on school-based management," **Educational Leadership**,no.46 (1989) :45-53.

Yin Cheong Cheng, **School Effectiveness and School-based management: A Mechanism for Development** (Washington,D.C. : The Falmer Press,1996),68.

Yin Cheong Cheng, **School Effctiveness and School-Based Management : A Mechanism for Development** (Washington, D.C. : The falmer Press, 1996),70-72.

ภาษาไทย

กฤษณณัฐ คำอินทร์ การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท” (วิทยานิพนธ์ ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น,2561)บทคัดย่อ

กรกมล เพิ่มผล, “การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนเทศบาล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”, (วิทยานิพนธ์

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, 2554), 19.

กลุ่มติดตามและประเมินผล สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, รายงานผลการติดตามผลการประเมินภายนอกตามมาตรฐานการศึกษา : สถาบันศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเขตตรวจราชการที่ 4 (ม.ป.ท., 2548), 9.

ปัญญา แก้วกีฎ, การบริหารจัดการศึกษาในรูปแบบการใช้โรงเรียนหรือเขตพื้นที่การศึกษาเป็นฐาน. กรุงเทพฯ : สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2545, 5.

พิมพ์รักษ์ สานคัมพิมพ์ , “การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษากับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร , 2556), 22.

พิมพ์ฤทธิ์ เทียงศักดิ์, “ปัจจัยคัดสรรการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42” (วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ปีที่ 7 ฉบับพิเศษ เดือนตุลาคม 2560), 65-66

พิชิตศักดิ์ รากเงิน, “ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหารกับการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด” (วารสารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด, 2560) ปีที่ : 6 ฉบับที่ : 2 หน้า : 162-173

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562, 12.

ศุภธิดา ประทุมทอง “การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดเทศบาลนครรังสิต” (สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยปทุมธานี, 2560) บทคัดย่อ

สถาบันผู้บริหารการศึกษา, หลักการจัดการศึกษายุคใหม่ (กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา, 2560), 25-26

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, แผนการพัฒนาศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559 (กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค, 2553).

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค, 2545).

ประโยชน์ คุปต์กาญจนากุล และณัฐวุฒิ สุวรรณทิพย์, วิฤทธิคุณภาพการศึกษาไทยบนเส้นทางปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 (มติชนรายวัน: การศึกษา, 2552).

สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา, การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา (กรุงเทพ : ม.ป.ท., 2544), 1.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล.(กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2546), 7.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล.(กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2546), 7.

สุนันทา เจริญจิตรโสภณ , กัญญา เอี่ยมพญา และนิวัตต์ น้อยมณี “การบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ส่งผลต่อ ความผูกพันต่อโรงเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร” (วารสารชุมชนวิจัย ปีที่10 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม2559) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา) หน้า 12

สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา, การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา (กรุงเทพ : ม.ป.ท., 2544), 1.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล.(กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2546), 7.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, รายงานการพัฒนาบุคลากรทั้งโรงเรียนโครงการการปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (กรุงเทพฯ:สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2554), 3.

อุทัย บุญประเสริฐ, รายงานการวิจัยการศึกษาแนวทางการบริหารและจัดการศึกษาในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน(กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว,2543),155-156.

อุทัย บุญประเสริฐ. การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. กรุงเทพฯ : ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546, 13.

ภาคผนวก ก
หนังสือขออนุญาตระงับการเก็บรวบรวมข้อมูล

ที่ ศธ 6812.2/ 1๖๗

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

5 กุมภาพันธ์ 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 32 ฉบับ

ด้วย นางสาววาสนา สีแดง นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุมัติให้ทำการค้นคว้าอิสระเรื่อง "การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8" มีความประสงค์จะขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากท่าน ครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อประกอบการทำการค้นคว้าอิสระ ในกรณีนี้ ภาควิชาการบริหารการศึกษา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดกรุณาแจ้งผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามให้แก่ นักศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์วิทย์)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร. 09 3979 3455

"องค์กรแห่งการสร้างสรรค์"
"Creative Organization"

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย เรื่อง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 SCHOOL-BASED MANAGEMENT OF HUAYKRAJAOPITTYAKOM SCHOOL UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 8

ข้อมูลที่ได้จากความคิดเห็นของท่านมีค่าอย่างยิ่งต่อการวิจัยนี้ ข้อมูลที่ท่านตอบถือเป็นความลับและขอรับรองว่าจะไม่มีผลกระทบต่อการทำงานหรือสถานศึกษาของท่านแต่ประการใด จึงขอความกรุณาโปรดตอบให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง

แบบสอบถามนี้ ประกอบด้วย 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา

เมื่อท่านให้ข้อมูลครบถ้วนทุกข้อแล้ว โปรดจัดส่งแบบสอบถามนี้คืนทางไปรษณีย์ ซึ่งผู้วิจัยได้แนบซองมาพร้อมกันนี้แล้ว

ขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้สำหรับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

วาสนา สีแดง

(นางสาววาสนา สีแดง)

นักศึกษาปริญญาโท

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

1. เพศ () ชาย () หญิง
2. อายุ () 20-30 ปี () 31-40 ปี
() 41-50 ปี () 51-60 ปี
() มากกว่า 60 ปี
(เศษที่เกิน 6 เดือนนับเพิ่มเป็นอีก 1 ปี)
3. ระดับการศึกษา () ต่ำกว่าปริญญาตรี () ปริญญาตรี
() ปริญญาโท () ปริญญาเอก
() อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
4. ตำแหน่งหน้าที่ () ผู้บริหารหรือรองผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูที่ปฏิบัติ
ราชการแทนผู้บริหาร
() ครูผู้สอน
() ประธานหรือกรรมการสถานศึกษา
5. ประสบการณ์ในการทำงาน () 1-5 ปี () 6-10 ปี
() 11-15 ปี () 16-20 ปี
() 21-25 ปี () 26-30 ปี
() มากกว่า 31 ปี

ตอนที่ 2 การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการปฏิบัติให้ตรงกับความเป็นจริงของการ
ปฏิบัติการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

ระดับ 1 หมายถึง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด
หรือไม่มีการปฏิบัติ

ระดับ 2 หมายถึง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 3 หมายถึง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 4 หมายถึง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

ระดับ 5 หมายถึง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อที่	การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
หลักการกระจายอำนาจ						
1	สถานศึกษามีอำนาจในการบริหารจัดการศึกษา					
2	สถานศึกษามีโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจนโดยยึดหลักการกระจายอำนาจ					
3	สถานศึกษากำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบให้แก่บุคลากรในสถานศึกษาเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ					
4	สถานศึกษากำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบให้แก่บุคลากรในสถานศึกษาเกี่ยวกับงานด้านงบประมาณ					
5	สถานศึกษากำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบให้แก่บุคลากรในสถานศึกษาเกี่ยวกับงานด้านการบริหารบุคคล					
6	สถานศึกษากำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบให้แก่บุคลากรในสถานศึกษาเกี่ยวกับงานด้านการบริหารทั่วไป					
หลักการมีส่วนร่วม						
7	ครูมีส่วนร่วมในการนำเสนอแผนงาน โครงการ กิจกรรม					
8	เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนตัดสินใจ งานด้านวิชาการ					
9	เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนตัดสินใจ งานด้านงบประมาณ					
10	เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนงานด้านการบริหารบุคลากร					

ข้อที่	การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
11	เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผน ตัดสินใจ งานด้านการบริหารทั่วไป					
12	เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วน ร่วมในการวางแผน ให้ความเห็นชอบ งานด้าน วิชาการ					
13	เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วน ร่วมในการวางแผน ให้ความเห็นชอบ งานด้าน งบประมาณ					
14	เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วน ร่วมในการวางแผน ให้ความเห็นชอบ งานด้าน การบริหารบุคคล					
15	เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วน ร่วมในการวางแผน ให้ความเห็นชอบ งานด้าน การบริหารทั่วไป					
16	เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ด้านวิชาการ					
17	เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ด้านงบประมาณ					
18	เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ด้านการบริหารบุคคล					
19	เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ด้านการบริหารทั่วไป					
20	เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วน ร่วมในการปฏิบัติงานด้านวิชาการ					
21	เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วน ร่วมในการปฏิบัติงานด้านงบประมาณ					

ข้อที่	การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
22	เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานด้านการบริหารบุคคล					
23	เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานด้านการบริหารทั่วไป					
24	เปิดโอกาสให้ครูได้รับทราบผลการดำเนินงานด้านวิชาการ					
25	เปิดโอกาสให้ครูได้รับทราบผลการดำเนินงานด้านงบประมาณ					
26	เปิดโอกาสให้ครูได้รับทราบผลการดำเนินงานด้านการบริหารบุคคล					
27	เปิดโอกาสให้ครูได้รับทราบผลการดำเนินงานด้านการบริหารทั่วไป					
28	เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาได้รับทราบผลการดำเนินงานด้านวิชาการ					
29	เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาได้รับทราบผลการดำเนินงานด้านงบประมาณ					
30	เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาได้รับทราบผลการดำเนินงานด้านการบริหารบุคคล					
31	เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาได้รับทราบผลการดำเนินงานด้านการบริหารทั่วไป					
32	เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานด้านวิชาการ					
33	เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานด้านงบประมาณ					
34	เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานด้านการบริหารบุคคล					

ข้อที่	การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
35	เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานด้านการบริหารทั่วไป					
36	เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานด้านวิชาการ					
37	เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานด้านงบประมาณ					
38	เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานด้านการบริหารบุคคล					
39	เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานด้านการบริหารทั่วไป					
หลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้ประชาชน						
40	มีการเลือกตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาตามระบบวิธีอย่างโปร่งใส					
41	คณะกรรมการสถานศึกษามาจากตัวแทนกลุ่มต่าง ๆ ตามสัดส่วนที่กำหนดในระเบียบ					
42	คณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกำหนดนโยบายวิสัยทัศน์ และแผนพัฒนาการศึกษาสอดคล้องตรงกับความต้องการของสถานศึกษา					
43	คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการสร้างและพัฒนาหลักสูตร สอดคล้องตรงกับความต้องการของสถานศึกษา					

ข้อที่	การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
44	มีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมออย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง และนำมติที่ประชุมไปสู่การปฏิบัติจริง					
45	คณะกรรมการสถานศึกษามีความเข้าใจในเป้าหมายการดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างชัดเจน					
46	คณะกรรมการสถานศึกษามีการระดมทรัพยากรในท้องถิ่นมาจัดการศึกษา					
หลักการบริหารตนเอง						
47	สถานศึกษามีการจัดระบบการบริหารงานด้านวิชาการได้ด้วยตนเองภายใต้หลักการ นโยบายของรัฐ					
48	สถานศึกษามีการจัดระบบการบริหารงานด้านงบประมาณได้ด้วยตนเองภายใต้หลักการ นโยบายของรัฐ					
49	สถานศึกษามีการจัดกระบวนการบริหารงานด้านวิชาการได้ด้วยตนเอง					
50	สถานศึกษามีการจัดระบบการบริหารงานด้านการบริหารทั่วไปได้ด้วยตนเองภายใต้หลักการ นโยบายของรัฐ					
51	สถานศึกษามีการจัดกระบวนการบริหารงานด้านงบประมาณได้ด้วยตนเอง					
52	สถานศึกษามีการจัดกระบวนการบริหารงานด้านการบริหารบุคคลได้ด้วยตนเอง					
53	สถานศึกษามีการจัดกระบวนการบริหารงานด้านการบริหารทั่วไปได้ด้วยตนเอง					

ข้อที่	การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล						
54	มีการจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา					
55	แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน					
56	มีการจัดทำสรุปรายงานประจำปี (SAR) นำเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด					
57	ผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการตรวจสอบความก้าวหน้าการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา					
58	คณะกรรมการสถานศึกษารับทราบผลการดำเนินงานของสถานศึกษาจากรายงานประจำปี(SAR)					
59	มีการรายงาน ประชาสัมพันธ์ ความสำเร็จในการดำเนินงานด้านต่างๆ ของสถานศึกษาในโอกาสต่างๆ					

ภาคผนวก ค
แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8

วันที่ทำการสัมภาษณ์.....เดือน.....พ.ศ.....

สถานที่ทำการสัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....

ตำแหน่งผู้ให้สัมภาษณ์.....

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยเรื่อง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8

2. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ประกอบด้วยข้อคำถาม 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของให้การสัมภาษณ์ในเรื่อง เพศ
ตำแหน่ง

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8

3. ผู้ให้การสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

4. โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าคำตอบที่ท่านเลือกตามความเป็นจริง และกรุณาตอบคำถามทุกข้อ โดยแบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ใช้สำหรับการวิจัยเท่านั้น การตอบแบบสัมภาษณ์จะไม่มีผลกระทบต่อท่านแต่อย่างใดและข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสัมภาษณ์นี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัยครั้งต่อไป

วาสนา สีแดง

นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. ตำแหน่งในปัจจุบัน

ผู้อำนวยการศึกษา

รองผู้อำนวยการสถานศึกษา

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8

คำชี้แจง ข้อคำถามต่อไปนี้ เป็นผลที่น้อยที่สุดในแต่ละด้านจากการตอบแบบสอบถาม เรื่องการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 โปรดแสดงความคิดเห็นเพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมต่อไป

1. ด้านหลักการกระจายอำนาจ ท่านมีแนวทางการส่งเสริมให้สถานศึกษามีโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจนโดยยึดหลักการกระจายอำนาจอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

2. ด้านหลักการมีส่วนร่วม ท่านมีแนวทางส่งเสริมให้สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผน ตัดสินใจ งานด้านงบประมาณ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

3. ด้านหลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้ประชาชน ท่านมีแนวทางในการส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการสร้างและพัฒนาหลักสูตร สอดคล้องตรงกับความต้องการของสถานศึกษาอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

4. ด้านหลักการบริหารตนเอง ท่านมีแนวทางในการส่งเสริมให้สถานศึกษามีการจัดกระบวนการบริหารงานด้านวิชาการได้ด้วยตนเองอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

5. ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล ท่านมีแนวทางในการส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษา รับทราบผลการดำเนินงานของสถานศึกษาจากรายงานประจำปี (SAR) อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาววาสนา สีแดง
วัน เดือน ปี เกิด	24 ธันวาคม 2527
สถานที่เกิด	กาญจนบุรี
วุฒิการศึกษา	พ.ศ.2550 สำเร็จการศิลปศาสตรบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี พ.ศ.2557 สำเร็จการศึกษาประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู จากมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี พ.ศ.2557 ศึกษาต่อระดับปริญญามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ที่อยู่ปัจจุบัน	344 หมู่ 15 ต.บ้านเก่า อ.เมือง จ.กาญจนบุรี

